

ROLNICZE GRUPY PRODUCENCKIE SZANSĄ ROZWOJU MAZOWIECKIEGO ROLNICTWA

Poradnik dla Rolników
WYDANIE IV

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie
Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
– Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Mazowsze.
serce Polski

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

**Samorząd
Województwa Mazowieckiego**

**ROLNICZE GRUPY
PRODUCENCKIE
SZANSĄ ROZWOJU
MAZOWIECKIEGO
ROLNICTWA**

**Poradnik dla Rolników
WYDANIE IV**

„ROLNICZE GRUPY PRODUCENCKIE SZANSĄ ROZWOJU MAZOWIECKIEGO ROLNICTWA”

Wydawca:

Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie
Sekretariat Regionalny Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
www.mazowieckie.ksow.pl
ksow@mazovia.pl

Druk:

P. W. Formator sp. z o.o.
87-100 Toruń, ul. Grudziądzka 163
www.formator.pl
Ilość arkuszy wydawniczych: 3

Egzemplarz bezpłatny.

Nakład: 2500 egzemplarzy.

ISBN 978-83-62082-90-2

SPIS TREŚCI

I. Grupy producenckie na Mazowszu	4
II. Podstawy prawne tworzenie grup producenckich	5
III. Korzyści wynikające z przystąpienia do grupy producenckiej	11
IV. Zasady tworzenia grup producentów rolnych	11
V. Zasady tworzenia wstępnie uznanych grup i uznanych organizacji producentów owoców i warzyw	13
VI. Umowa członkowska	17
VII. Formy prawne organizowania grup producenckich	19
VIII. Rejestracja firmy w Krajowym Rejestrze Sądowym	20
IX. Procedury ubiegania się o decyzję administracyjną marszałka województwa	21
X. Pomoc finansowa dla grup producentów rolnych	22
XI. Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw	28
XII. Pomoc finansowa dla uznanych organizacji producentów owoców i warzyw	37
XIII. Kontrola grup producenckich	42
XIV. Działania Samorządu Województwa Mazowieckiego wspomagające proces rozwoju grup producenckich	43
XV. Bezpieczeństwo i jakość żywności	44
XVI. Dobrostan zwierząt	47

I. Grupy producenckie na Mazowszu

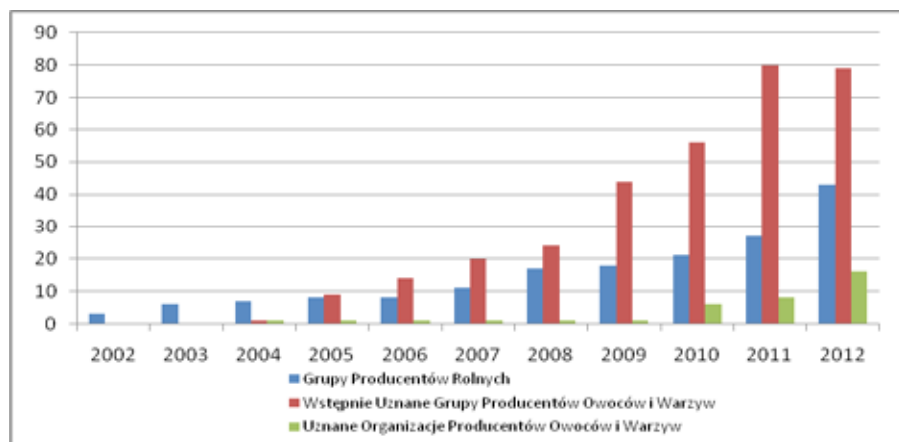
Województwo Mazowieckie jest największym województwem w kraju zarówno pod względem powierzchni jak i pod względem liczby ludności, natomiast pod względem liczby gospodarstw rolnych (277,5 tys.) zajmuje drugie miejsce w kraju (po województwie małopolskim). Około 89% gospodarstw stanowią gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą, natomiast w strukturze obszarowej przeważają gospodarstwa małoobszarowe o powierzchni 1 - 5 ha.

Rozproszenie produkcji, niewielka powierzchnia gospodarstw oraz niski poziom opadów nie sprzyjają intensywnej produkcji rolniczej i są czynnikami mającymi negatywny wpływ również na tempo rozwoju rolniczych organizacji gospodarczych. Mimo tych barier, w województwie mazowieckim istnieje rozwinięta produkcja warzyw np.: cebuli, kapusty, marchwi, pomidorów, ogórków, papryki oraz produkcja sadownicza np.: jabłek, wiśni, malin, truskawek. Zagłębie grójecko-wareckie jest nazywane „największym sadem w Europie”, a wysokie walory smakowe i aromatyczne spowodowały, że koncentrat wytwarzany z tamtejszych jabłek uszlachetnia soki owocowe produkowane w wielu krajach Unii Europejskiej i w USA.

Wspieranie i rozwijanie wszelkich działań zmierzających do aktywizacji producentów rolnych, do podejmowania wspólnych działań na rynku oraz popularyzujących rodzimą produkcję rolniczą jest ważnym elementem strategii rozwoju województwa mazowieckiego i ma na celu podniesienie dochodów rolników i producentów rolnych poprzez poprawę ilości, jakości i koncentracji produkcji w ich gospodarstwach i przedsiębiorstwach.

Na dzień 15 października 2012 roku w województwie mazowieckim funkcjonuje 79 wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw, 43 grupy producentów rolnych oraz 16 uznanych organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszających łącznie ok. 2500 rolników i sadowników, co stanowi zaledwie 0,9% producentów posiadających gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą.

Wzrost organizacji i grup producenckich w województwie mazowieckim w latach 2002-2012 przedstawia wykres poniżej:

Dane te wskazują, że mimo korzystnych regulacji prawnych, wieloletnich działań Samorządu Województwa Mazowieckiego, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ośrodków Doradztwa Rolniczego oraz możliwości korzystania z wsparcia finansowego, stopień zorganizowania się rolników i udział produkcji w grupach jest bardzo niski, pomimo że członkami organizacji i grup producenckich mogą być wszyscy rolnicy posiadający tzw. gospodarstwa towarowe (produkujące na rynek).

II. Podstawy prawne tworzenie grup producenckich

Wspólne działanie to podstawowa idea powstawania grup producenckich. Dzięki właściwemu zorganizowaniu się i dostosowaniu produkcji do wymagań odbiorcy pod względem jakości, ilości i asortymentu, z jednoczesnym stosowaniem zasad ochrony środowiska na wszystkich etapach produkcji, przechowywania i dystrybucji produktów rolnych, rolnicy zyskują możliwość zapewnienia sobie silniejszej pozycji na rynku, a także wyższych i stabilniejszych dochodów. Tylko zorganizowane grupy producenckie, dysponujące dużymi partiami dobrze przygotowanego towaru mogą stać się silnymi i trwałymi partnerami dla rynków hurtowych, przetwórstwa, eksportu oraz platform dystrybucyjnych sieci sklepów wielkopowierzchniowych.

Podstawy prawne tworzenia grup producentów rolnych.

Zasady organizowania się producentów rolnych w grupy producentów rolnych i ich związki oraz zasady i warunki udzielania ze środków publicznych pomocy finansowej związanej z ich organizowaniem i funkcjonowaniem określiła **ustawa z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. z 2000 r. Nr 88 poz. 983 z późn. zm.)**.

Ustawa o grupach producentów rolnych oparta jest na wieloletniej tradycji, wyrażającej się współpracą gospodarczą rolników. Określa zasady organizowania się producentów rolnych w grupy, a tych z kolei w związki. Ustawa określa, jakie warunki powinny spełniać grupy, aby móc korzystać z przewidzianych w ustawie form wsparcia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wydając **rozporządzenie z dnia 9 kwietnia 2008 r.** określił wykaz produktów i grup produktów, dla których mogą być tworzone grupy producentów rolnych, minimalną roczną wielkość produkcji towarowej oraz minimalną liczbę członków grupy producentów rolnych (**Dz. U. z 2008 r. Nr 72 poz. 424 z późn.zm.**).

Załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 marca 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu produktów i grup produktów, dla których mogą być tworzone grupy producentów rolnych, minimalnej rocznej wielkości produkcji towarowej oraz minimalnej liczby członków grupy producentów rolnych (**Dz.U. z 2011 r. Nr 62 poz.318**):

**WYKAZ PRODUKTÓW I GRUP PRODUKTÓW, DLA KTÓRYCH MOGĄ BYĆ
TWORZONE GRUPY PRODUCENTÓW ROLNYCH, MINIMALNA ROCZNA
WIELKOŚĆ PRODUKCJI TOWAROWEJ ORAZ MINIMALNA LICZBA CZŁONKÓW
GRUPY PRODUCENTÓW ROLNYCH**

Lp.	Wykaz produktów i grup produktów	Minimalna roczna wielkość produkcji towarowej (w tonach, sztukach, hektarach, złotych) dla województw: lubelskiego, lubuskiego, łódzkiego, mazowieckiego, opolskiego	Minimalna liczba członków grupy producentów rolnych
1	2	3	4
1	Konie żywe, mięso końskie: świeże, chłodzone, mrożone	24 sztuki	5
2	Bydło żywe: zwierzęta rzeźne lub hodowlane, mięso wołowe: świeże, chłodzone, mrożone	80 sztuk	5
3	Świnie żywe, prosięta, warchlaki, mięso wieprzowe: świeże, chłodzone, mrożone	4 000 sztuk	5
4	Owce lub kozy żywe, zwierzęta rzeźne lub hodowlane, wełna owcza lub kozia strzyżona potna, mięso owcze lub kozie: świeże chłodzone, mrożone, skóry owcze lub kozie surowe (suszone)	400 sztuk	5
5	Drób żywy (bez względu na wiek), mięso lub jadalne podroby drobiowe: świeże, chłodzone, mrożone: Kurczaki, lub Kaczki, lub Gęsi, lub Indyki, lub Przepiórki, lub Perliczki, lub Strusie ¹⁾	500 000 sztuk 4 000 sztuk 4 000 sztuk 4 000 sztuk 4 000 sztuk 4 000 sztuk 500 sztuk	5 5 5 5 5 5 5
6	Króliki żywe, mięso lub jadalne podroby królicze: świeże, chłodzone, mrożone	4 000 sztuk	5

7	Nutrie żywe, mięso jadalne lub podroby nutriowe: świeże, chłodzone, mrożone, skóry surowe (suszone)	2 000 sztuk	5
8	Szynszyle żywe, skóry surowe (suszone)	1 000 sztuk	5
9	Lisy pospolite lub polarne, norki, tchórze, jenoty żywe, skóry surowe (suszone)	4 000 sztuk	5
10	Jaja ptasie	500 000 sztuk	5
11	Mleko: krowie, owcze lub kozie	100 000 litrów 60 000 litrów	5 5
12	Miód naturalny lub inne produkty pszczele	50 000 zł	5
13	Kwiaty świeże - cięte, doniczkowe	800 000 zł	5
14	Ziemniaki świeże lub chłodzone	500 ton	5
15	Ziarno zbóż	400 ton	5
16	Nasiona roślin oleistych	600 ton	5
17	Ziarno zbóż i nasiona roślin oleistych	800 ton	5
18	Rośliny przeznaczone do produkcji zielarskiej lub farmaceutycznej ²⁾	200 000 zł	5
19	Ozdobne rośliny ogrodnicze, szkółkarstwo roślin - sadowniczych i ozdobnych, rozsada roślin warzywnych	1 000 000 zł	5
20	Buraki cukrowe	4 000 ton	5
21	Len lub konopie - uprawiane na włókno*	20 hektarów	5
22	Szyszki chmielowe	45 hektarów	7
23	Liście tytoniu suszone	380 ton	50
24	Materiał siewny lub sadzeniaki	600 000 zł	5
25	Rośliny w plonie głównym, całe lub rozdrobnione, uprawiane z przeznaczeniem na cele energetyczne lub do wykorzystania technicznego	50 000 zł	5
26	Produkty rolnictwa ekologicznego	40 000 zł	5
27	Owoce i warzywa ³⁾	200 000 zł	5
28	Owoce ³⁾	200 000 zł	5
29	Warzywa ³⁾	200 000 zł	5
30	Owoce przeznaczone dla przetwórstwa ³⁾	200 000 zł	5

31	Warzywa przeznaczone dla przetwórstwa ³⁾	200 000 zł	5
32	Owoce i warzywa przeznaczone dla przetwórstwa ³⁾	200 000 zł	5
33	Produkty rolne, zarejestrowane w Komisji Europejskiej zgodnie z przepisami o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych	100 000 zł	5
34	Ślimaki żywe, świeże, schłodzone, zamrożone z wyłączeniem ślimaków morskich	500 000 sztuk	5
35	Daniele lub jelenie żywe, ich mięso: świeże, chłodzone, mrożone, skóry surowe (suszone)	40 000 zł	5

¹⁾ Jeżeli grupa zrzesza producentów drobiu ze względu na różne gatunki, ilość sztuk drobiu dla każdego gatunku wynosi co najmniej połowę.

²⁾ Z wyłączeniem bazylii, melisy, mięty, *Origanum vulgare* (lebiodka pospolita/dziki majeranek), rozmarynu, szalwii, tymianku i szafranu.

³⁾ Dotyczy grup producentów rolnych, które zostały wpisane do rejestru grup przed dniem 1 maja 2004 r.

* Dotyczy producentów lnu i konopi (uprawianych na włókno) w odróżnieniu od przetwórców, o których mowa w ustawie z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynku owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku suszu paszowego oraz rynków lnu i konopi uprawianych na włókno (Dz.U. z 2011 r. Nr 145 poz. 868 z późn.zm.).

Podstawy prawne tworzenia wstępnie uznanych grup i uznanych organizacji producentów owoców i warzyw.

Podstawy wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw w Unii Europejskiej określają **Rozporządzenie Rady (WE) Nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r.** ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz.U.UE.L.2007.299.1 z późn. zm.), **Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) Nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r.** ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworzonych owoców i warzyw (Dz.U.UE.L.2011.157.1 z późn.zm.) i **Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) Nr 302/2012 z dnia 4 kwietnia 2012 r.** zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) Nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007

w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworzonych owoców i warzyw (Dz.U.UE.L.2012.99.21).

Zadania instytucji i organów państwa we wdrażaniu w Polsce przepisów wspólnotowych określa **ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynku owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku suszu paszowego oraz rynków lnu i konopi uprawianych na włókno** (Dz.U. z 2011 r. Nr 145 poz. 868 z późn.zm.). Z kolei warunki wstępnego uznawania grup producentów owoców i warzyw, uznawania organizacji producentów owoców i warzyw oraz warunki i wymagania jakie powinny spełniać plany dochodzenia do uznania określa **rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2008 r.** (Dz. U. z 2009 r. Nr 5 poz. 27). Wykaz produktów objętych organizacją rynku owoców i warzyw przedstawia się następująco:

Załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie warunków wstępnego uznawania grup producentów owoców i warzyw, uznawania organizacji producentów owoców i warzyw oraz warunki i wymagania jakie powinny spełniać plany dochodzenia do uznania (**Dz. U. z 2009 r. Nr 5 poz. 27**)

WYKAZ GRUP PRODUKTÓW, ZE WZGLĘDU NA KTÓRE WNIOSKUJE SIĘ O WSTEPNE UZNANIE

1. Grupa produktów „warzywa”

Kod CN	Nazwa
0702 00 00	Pomidory, świeże lub schłodzone
0703	Cebula, szalotka, czosnek, pory oraz pozostałe warzywa cebulowe, świeże lub schłodzone
0704	Kapusty, kalafior, kalarepa, jarmuż i podobne jadalne kapusty, świeże lub schłodzone
0705	Salata (<i>Lactuca sativa</i>) i cykoria (<i>Cichorium spp.</i>), świeże lub schłodzone
0706	Marchew, rzepa, buraki sałatkowe, salsefia, selery, rzodkiewki i podobne korzenie jadalne, świeże lub schłodzone
0707 00	Ogórki i korniszony, świeże lub schłodzone
0708	Warzywa strączkowe, łuskane lub niełuskane, świeże lub schłodzone
0709 20 00	Szparagi
0709 30 00	Oberżyny (bakłażany)
0709 40 00	Selery inne niż seler korzeniowy
0709 60 10	Słodka papryka
0709 70 00	Szpinak, szpinak nowozelandzki i szpinak ogrodowy
0709 90 10	Warzywa sałatowe inne niż sałata (<i>Lactuca sativa</i>) i cykoria (<i>Cichorium spp.</i>)

0709 90 20	Burak boćwina (lub boćwina szerokoogonkowa) i karczoch hiszpański
0709 90 50	Koper
0709 90 70	Cukinia

2. Grupa produktów „owoce”

Kod CN	Nazwa
0802 21 00	Orzech leszczyny (<i>Corylus spp.</i>) w łupinach
0802 31 00	Orzechy włoskie w łupinach
0808	Jabłka, gruszki i pigwy, świeże
0809	Morele, wiśnie i czereśnie, brzoskwinie (włącznie z nektarynami), śliwki i owoce tarniny, świeże
0810 10 00	Truskawki i poziomki, świeże
0810 20	Maliny, jeżyny, morwy i owoce mieszańców malin z jeżynami, świeże
0810 40 50	Owoce z gatunków <i>Vaccinium macrocarpon</i> i <i>Vaccinium corymbosum</i> , świeże
0810 90 50	Porzeczki czarne, świeże
0810 90 60	Porzeczki czerwone, świeże
ex 0810 90 70	Porzeczki białe, agrest, świeże
ex 0810 90 95	Aronia, świeże

3. Grupa produktów „zioła kulinarne”

Kod CN	Nazwa
ex 1211 90 85	Bazylija, melisa, mięta, lebiodka pospolita/dziki majeranek (<i>Origanum vulgare</i>), rozmaryn, szalwia, świeże lub schłodzone
ex 0910 99	Tymianek, świeży lub schłodzony

4. Grupa produktów „grzyby”

Kod CN	Nazwa
0709 51 00	Grzyby z rodzaju <i>Agaricus</i>
ex 0709 59 90	Boczniki, shii take, moon i inne grzyby uprawne

5. Grupa produktów „inne”

Wszystkie pozostałe produkty, które nie są wymienione w ust. 1-4, a są zawarte w załączniku I w części IX rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku) (Dz. U. UE L 299 z 16.11.2007, str. 1, z późn. zm.).

III. Korzyści wynikające z przystąpienia do grupy producenckiej

Grupy tworzone są przez samych producentów jednego produktu lub grupy produktów przekonanych, że wspólna działalność poprawi sytuację rynkową ich gospodarstw i pozwoli:

- lepiej planować produkcję w gospodarstwie i dostosowywać ją do potrzeb odbiorców, przetwórców, handlu, eksporterów,
- oferować wspólnie większe ilości jednorodnych produktów i wspólnie je sprzedawać, ograniczy to znacznie liczbę pośredników,
- obniżyć koszty produkcji w gospodarstwie, głównie poprzez wspólne zakupy środków do produkcji, wspólne wykorzystanie sprzętu specjalistycznego, przygotowanie produktów do handlu i organizowanie sprzedaży, lepszy dostęp do informacji,
- wspólnie inwestować, łącząc swoje małe kapitały by razem zakupić np. sprzęt do sortowania i pakowania, itp.
- Członkowie – producenci są współwłaścicielami grupy, kierują jej działalnością i zarządzają w taki sposób, aby zapewnić sobie korzyści.

Całkowity koszt działania grupy powinien być pokrywany z odpisów od sprzedaży. Odpisy te powinny być ustalone na poziomie zapewniającym pokrycie wszystkich kosztów funkcjonowania grupy. Członkowie powinni być również świadomi potrzeby wniesienia funduszy na inwestycje kapitałowe, jeżeli są one niezbędne dla realizacji celów grupy.

IV. Zasady tworzenia grup producentów rolnych

Kto może być członkiem grupy producentów rolnych.

Członkami grupy producentów rolnych mogą być osoby fizyczne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej oraz osoby prawne prowadzące gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym lub prowadzące działalność rolniczą w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej.

Dla realizacji jakich celów organizowane są grupy producentów rolnych.

Organizujący się producenci muszą jasno określić cele, dla których tworzą grupę producentów rolnych. Musi on być jednakowo rozumiany przez wszystkich członków i przez każdego zaakceptowany.

Art. 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. z 2000 r. Nr 88 poz. 983 z późn. zm.) stanowi, że grupa przygotowująca statut lub umowę spółki powinna w nich zapisać m.in. następujące cele dotyczące:

- dostosowania produkcji rolnej do warunków rynkowych,
- poprawy efektywności gospodarowania,

- planowania produkcji ze szczególnym uwzględnieniem jej ilości i jakości,
- koncentracji podaży,
- organizowania sprzedaży produktów rolnych,
- ochrony środowiska naturalnego.

Oczywiście grupa producentów rolnych może również zapisać inne cele, jeżeli zamierza je realizować.

Aspekty prawne powoływania i funkcjonowania grup producentów rolnych.

Grupa producentów rolnych zwana dalej „grupą”, prowadzi działalność jako przedsiębiorca mający osobowość prawną, pod warunkiem że:

- została utworzona przez producentów jednego produktu rolnego lub grupy produktów (wymienionych w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 marca 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu produktów i grup produktów, dla których mogą być tworzone grupy producentów rolnych, minimalnej rocznej wielkości produkcji towarowej oraz minimalnej liczby członków grupy producentów rolnych), w celach określonych w art. 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw,
- działa na podstawie statutu lub umowy (aktu założycielskiego), które oprócz wymagań określonych w odrębnych przepisach zawierają w szczególności:
 - zasady przyjmowania do grupy nowych członków oraz występowania członków grupy, przy czym minimalny okres członkostwa nie może być krótszy niż trzy lata działalności grupy, a informacja o zamiarze wystąpienia z grupy powinna być złożona na piśmie co najmniej na 12 miesięcy przed końcem danego roku działalności grupy,
 - zasady zbywania akcji lub udziałów w spółce akcyjnej lub spółce z ograniczoną odpowiedzialnością,
 - wymóg przynależności tylko do jednej grupy w zakresie danego produktu lub grupy produktów,
 - wymóg sprzedaży przez członków grupy całości produktów lub grupy produktów za pośrednictwem grupy oraz odstępowania od tej zasady,
 - zasady dostarczania przez członków grupy informacji dotyczących wielkości sprzedaży i cen uzyskiwanych za produkty, z uwagi na które grupa została powołana, a są sprzedawane poza grupą,
 - zasady tworzenia i wykorzystania funduszu specjalnego, jeżeli będzie on utworzony,
 - sankcje wobec członka grupy, który nie wypełnia nałożonych na niego obowiązków,
- składa się z członków, udziałowców lub akcjonariuszy, zwanych dalej „członkami grupy”, z których żaden nie może mieć więcej niż 20% głosów na walnym zgromadzeniu lub zgromadzeniu wspólników,
- przychody ze sprzedaży produktów lub grup produktów wytworzonych

w gospodarstwach członków grupy stanowią więcej niż połowę przychodów grupy ze sprzedaży produktów lub grup produktów, dla których grupa została utworzona,

- określili obowiązujące członków grupy zasady produkcji, w tym dotyczące ilości i jakości produktów lub grup produktów oraz sposoby przygotowania produktów do sprzedaży.

V. Zasady tworzenia wstępnie uznanych grup i uznanych organizacji producentów owoców i warzyw

Wspólnotowa organizacja rynku owoców i warzyw opiera się na organizacjach producentów poprzez które trafia na rynek około 40% produktów. Rynek ten jest jedynym, gdzie zorganizowani producenci mogą korzystać z pomocy ze środków publicznych w sposób nieograniczony w czasie. Podstawą jest spełnianie wymogów uznania określonych w przepisach. Jednak prawo UE ustanowiło specjalne warunki pomocy dla tych podmiotów, które nie spełniają jeszcze wszystkich wymogów uznania, ale chcą je spełnić realizując plan dochodzenia do uznania za organizację producentów – są to wstępnie uznane grupy producentów owoców i warzyw. Wstępne uznanie nie może trwać dłużej niż 5 lat. Spełnianie wymogów wstępnego uznania, a następnie uznania ma z założenia prowadzić do umożliwienia grupie czy organizacji producentów, korzystania z pomocy przewidzianej dla nich w unijnym prawie.

Kto może być członkiem wstępnie uznanej grupy producentów owoców i warzyw.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie warunków wstępnego uznawania grup producentów owoców i warzyw, uznawania organizacji producentów owoców i warzyw oraz warunki i wymagania jakie powinny spełniać plany dochodzenia do uznania (Dz. U. z 2009 r. Nr 5 poz. 27) podmiot zrzeszający producentów owoców i warzyw może zostać wstępnie uznany, jeżeli jest utworzony co najmniej przez 5 producentów wytwarzających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przynajmniej jeden z produktów wymienionych w grupach produktów określonych w załączniku do ww. rozporządzenia (tj. grupa produktów „warzywa”, grupa produktów „owoce”, grupa produktów „zioła kulinarne”, grupa produktów „grzyby”, grupa produktów „inne”).

Dla realizacji jakich celów tworzone są uznane organizacje producentów owoców i warzyw.

Państwa członkowskie, zgodnie z zapisami art. 122 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację

rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz. U. UE L 299 z 16.11.2007 z późn.zm.) uznają organizacje producentów, które dążą do realizacji szczegółowego celu, który może, w szczególności, lub w odniesieniu do sektora owoców i warzyw obejmować jeden lub więcej z następujących celów:

- zapewnienie planowania i dostosowywania produkcji do popytu, w szczególności w odniesieniu do jakości i ilości,
- koncentracja dostaw i umieszczanie na rynku produktów wytwarzanych przez ich członków,
- optymalizacja kosztów produkcji oraz ustabilizowanie cen producentów.

Aspekty prawne powoływania i funkcjonowania wstępnie uznanych grup i uznanych organizacji producentów owoców i warzyw.

Zgodnie z obowiązującym prawem podmiot zrzeszający producentów owoców i warzyw **może zostać wstępnie uznany za grupę producentów owoców i warzyw**, jeżeli:

- jest utworzony z inicjatywy co najmniej 5 producentów wytwarzających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przynajmniej jeden z produktów wymienionych w grupach produktów, ze względu na które wnioskuje o wstępne uznanie i które zostały określone w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju i z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie warunków wstępnego uznawania grup producentów owoców i warzyw, uznawania organizacji producentów owoców i warzyw oraz warunki i wymagania jakie powinny spełniać plany dochodzenia do uznania (Dz. U. z 2009 r. Nr 5 poz. 27),
- łączna wartość produktów wytworzonych przez producentów i sprzedanych w wybranym 12-miesięczny okresie (rozpoczynającym się nie wcześniej niż dnia 1 stycznia trzeciego roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o wstępne uznanie grupy producentów owoców i warzyw i kończącym się nie później niż 3 miesiące przed złożeniem tego wniosku) wynosi co najmniej równoważność w złotych 50 tysięcy euro,
- przedłoży oświadczenie, w którym zobowiąże się, że ponad połowa przychodów ze sprzedaży produktów należących do produktów, ze względu na które wnioskuje o wstępne uznanie, będzie pochodziła ze sprzedaży tych produktów wytworzonych przez producentów zrzeszonych w tym podmiocie w każdym roku realizacji planu dochodzenia do uznania,
- statut albo umowa, oprócz wymagań określonych w odrębnych przepisach, zawiera ponadto:
 - wymóg przynależności tylko do jednej wstępnie uznanej grupy producentów owoców i warzyw lub uznanej organizacji producentów owoców i warzyw, dla grupy produktów, ze względu na które podmiot wnioskuje o wstępne uznanie,
 - zasady przyjmowania i występowania członków oraz minimalny okres członkostwa,
 - zasady prowadzenia rachunkowości i opracowywania budżetu nie-

- zbędne dla funkcjonowania tego podmiotu,
 - zasady i zakres dostarczania temu podmiotowi informacji dotyczących powierzchni upraw, plonów, wysokości zbiorów oraz sprzedaży bezpośredniej poszczególnych gatunków owoców i warzyw przez jego członków,
 - procedury związane z określaniem i uchwalaniem zasad obowiązujących producentów owoców i warzyw zrzeszonych w tym podmiocie w odniesieniu do produkcji, marketingu, sprawozdawczości i ochrony środowiska,
 - zasady i warunki sprzedaży owoców i warzyw wytworzonych przez członków tego podmiotu,
 - zasady umożliwiające producentom owoców i warzyw zrzeszonym w tym podmiocie udział w demokratycznym podejmowaniu decyzji przez ten podmiot oraz kontrolę ich realizacji, przy założeniu, że każdy członek nie dysponuje więcej niż 20% głosów,
 - zasady i sposoby finansowania działalności tego podmiotu przez producentów owoców i warzyw w nim zrzeszonych,
 - sankcje wobec członka, który nie wypełnia nałożonych na niego obowiązków.
- przedłoży, wraz z numerem PESEL członków, numerem identyfikacji podatkowej (NIP) i numerem identyfikacyjnym krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej (REGON) albo numerem paszportu (w przypadku osoby nieposiadającej obywatelstwa polskiego) oświadczenia producentów o nieprzynależności do innej wstępnie uznanej grupy producentów lub innej uznanej organizacji producentów lub dla tej samej grupy produktów.

Natomiast podmiot zrzeszający producentów owoców i warzyw może zostać **uznany za organizację producentów owoców i warzyw**, jeżeli:

- jest utworzony z co najmniej 5 producentów wytwarzających przynajmniej jeden z produktów wymienionych w grupach produktów, ze względu na które wnioskuje o wstępne uznanie i które zostały określone w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju i z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie warunków wstępnego uznawania grup producentów owoców i warzyw, uznawania organizacji producentów owoców i warzyw oraz warunki i wymagania jakie powinny spełniać plany dochodzenia do uznania (Dz. U. z 2009 r. Nr 5 poz. 27),
- przedłoży, wraz z numerem PESEL członków, numerem identyfikacji podatkowej (NIP) i numerem identyfikacyjnym krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej (REGON) albo numerem paszportu (w przypadku osoby nieposiadającej obywatelstwa polskiego) oświadczenia producentów o nieprzynależności do innej wstępnie uznanej grupy producentów lub uznanej organizacji producentów lub dla tej samej grupy produktów,
- łączna wartość produktów wytworzonych przez producentów i sprzedanych w wybranym 12-miesięczny okresie (rozpoczynającym się nie wcześniej niż

- dnia 1 stycznia trzeciego roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o uznanie organizacji producentów owoców i warzyw i kończącym się nie później niż dnia 1 sierpnia roku złożenia tego wniosku) wynosi co najmniej równowartość w złotych 100 tysięcy euro,
- spełni pozostałe warunki określone w **art. 122 i 125a** rozporządzenia Rady (WE) nr **1234/2007** z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz. U. UE L 299 z 16.11.2007 z późn.zm.), tj.:
 - skupia producentów jednego z następujących sektorów: sektora owoców i warzyw, sektora chmielu, sektora oliwy z oliwek i oliwek stołowych, sektora jedwabników,
 - powstał z inicjatywy producentów,
 - dąży do realizacji szczegółowego celu, który może, w szczególności lub w odniesieniu do sektora owoców i warzyw obejmować jeden lub więcej z następujących celów: zapewnienie planowania i dostosowywania produkcji do popytu, w szczególności w odniesieniu do jakości i ilości, koncentracja dostaw i umieszczanie na rynku produktów wytwarzanych przez ich członków, optymalizacja kosztów produkcji oraz ustabilizowanie cen producenta,
 - producenci będący członkami organizacji stosują przepisy przyjęte przez organizację producentów dotyczących sprawozdawczości produkcyjnej, produkcji, wprowadzania do obrotu i ochrony środowiska,
 - producenci będący członkami organizacji przynależą z tytułu wytwarzania produktu, do jednej tylko organizacji producentów,
 - producenci będący członkami wprowadzają do obrotu całą produkcję za pośrednictwem organizacji producentów i odstępowania od tej zasady (gdy organizacja udzieliła zezwolenia, członkowie mają prawo do sprzedaży konsumentom na ich własne potrzeby co najmniej 12% swojej produkcji; rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 11 grudnia 2008 r. (Dz.U. z 2008 r. Nr 235 poz.1602) określa maksymalną część produkcji do sprzedaży konsumentom na ich potrzeby: dla jednej grupy produktów – nie więcej niż 20% wolumenu produkcji, dla dwóch lub więcej grup produktów – nie więcej niż 25% wolumenu produkcji)
 - producenci będący członkami organizacji dostarczają informacje do celów statystycznych, w szczególności w odniesieniu do obszarów uprawnych, wielkości zbiorów, rentowności i sprzedaży bezpośredniej,
 - producenci będący członkami organizacji, wpłacają składki finansowe przeznaczone na tworzenie i uzupełnianie funduszu operacyjnego (jeżeli fundusz operacyjny został utworzony).

Ponadto podmiot może być uznany za organizację pod warunkiem, że (zgodnie z **art.125b** rozporządzenia Rady (WE) nr **1234/2007** z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz. U. UE L 299 z 16.11.2007 z późn.zm.):

- ma za cel stosowanie przyjaznych dla środowiska zasad uprawy, technologii produkcji i zasad gospodarki ściekami, w szczególności w celu ochrony jakości zasobów wody, gleby i krajobrazu oraz zachowania lub stymulacji różnorodności biologicznej i jest w stanie to udowodnić,
- posiada minimalną liczbę członków i wytwarza minimalną wielkość lub wartość zbywalnej produkcji i jest w stanie to udowodnić,
- istnieją dowody na to, że jest w stanie właściwie prowadzić swoją działalność, zarówno pod względem ram czasowych, jak i skuteczności i koncentracji dostaw,
- skutecznie umożliwia swoim członkom uzyskanie wsparcia technicznego w zakresie stosowania przyjaznych dla środowiska metod uprawy,
- w razie potrzeby skutecznie zapewni swoim członkom środki techniczne umożliwiające zbiór, magazynowanie, pakowanie i wprowadzanie do obrotu ich produktów,
- zapewnia właściwe zarządzanie swoją działalnością handlową i księgowością,
- nie zajmuje dominującej pozycji na rynku.

VI. Umowa członkowska

Poprzez podpisanie umowy członkowskiej grupa zyskuje gwarancje, że decydujący wpływ na działalność grupy mają rzeczywiście zaangażowani w nią członkowie. Umowa pomiędzy członkiem a grupą podpisywana jest na czas określony lub nieokreślony i gwarantuje, że członkowie zobowiązują się do korzystania z urządzeń, obiektów i usług grupy przez określony czas, co daje gwarancje ciągłości dostaw i zapewnia stabilność grupy. Umowa określa rodzaj, ilość i jakość produktów, które będą sprzedawane przez grupę oraz sposoby przygotowania do sprzedaży. Członkowie powinni zobowiązać się do sprzedaży 100% swojej produkcji poprzez grupę (odstępstwa od tej zasady winny być zapisane w akcie założycielskim).

Umowa członkowska jest więc obowiązującym kontraktem pomiędzy grupą producencką a członkiem-producentem i umożliwia grupie skuteczne handlowanie produktem o określonej jakości, ilości i standardzie oraz regulacją wewnętrzną, określającą prawa i obowiązki członków.

Umowa członkowska powinna być dokumentem opracowanym indywidualnie na potrzeby konkretnej grupy producentów. Tylko wtedy każda grupa będzie miała swój indywidualny kontrakt, najlepiej zabezpieczający interesy zarówno poszczególnych producentów, jak i całej grupy.

Można jednak wskazać zapisy, które w zależności od potrzeb grupy powinny być zawarte w umowie:

1. **Strony umowy:** kto zawiera umowę – nazwa grupy i producenta.
2. **Przedmiot umowy:** czego dotyczy zawierana umowa.
3. **Zobowiązanie:** określenie w jakim zakresie producent jest zobowiązany sprzedawać produkty poprzez grupę (procent wielkości produkcji, ilość ton, sztuk, produkcja z określonego arealu, itp.); zobowiązanie producenta do przestrzegania ustalonego harmonogramu dostaw.

4. **Normy jakościowe produktów:**

- wymagania jakościowe wobec produktu (rodzaj, odmiana, kolor, wielkość itp.),
- metody pomiaru jakości,
- termin w jakim zostaną podane parametry na dany sezon.

5. **Procedury kontroli jakości:**

- szczegółowy opis procesu kontroli jakości,
- zasady postępowania z towarem nie spełniającym wymagań jakościowych.

6. **Niedobór towaru:** zapis określający konsekwencje wobec producenta, który nie wywiąże się z ilości i terminów dostawy.

7. **Dostawa:** zapis mówiący, która ze stron odpowiada za dostawy towaru do odbiorcy lub punktu skupu, kto ponosi koszty dostawy.

8. **Obowiązki producenta:**

- opis technologii produkcji obowiązującej producenta,
- zapewnienie wstępu na teren gospodarstwa upoważnionych przedstawicieli grupy,
- zobowiązanie do udzielania grupie informacji niezbędnych do planowania pracy (wielkości dostaw, terminy, informacje o sprzedaży poza grupą itp.).

9. **Obowiązki grupy:**

- promowanie produktów członków grupy,
- negocjowanie kontraktów w imieniu członków grupy,
- dostarczanie środków do produkcji (terminy, ilości),
- zapewnienie członkom informacji marketingowych,
- zakaz działalności konkurencyjnej wobec gospodarstw członków grupy.

10. **Ryzyko:** zapis mówiący o tym, kto ponosi odpowiedzialność za uszkodzenie lub zniszczenie towaru, w czasie gdy jest on w dyspozycji grupy.

11. **Rozliczenia dostawcy:** zapis określający szczegóły zapłaty za dostarczony towar (zaliczki, terminy płatności, średnia cena sezonu itp.).

12. **Czas trwania i wypowiedzenia:** wyznaczenie czasu trwania umowy oraz okresu wypowiedzenia koniecznego do rozwiązania umowy.

13. **Prawo do rozwiązania umowy:**

- nie wypełnianie zobowiązań,
- niewypłacalność jednej ze stron,
- innych przyczyn, które należy w umowie wyszczególnić.

14. **Działanie siły wyższej:** zapis zabezpieczający strony przed ponoszeniem odpowiedzialności za straty wynikłe wskutek działania kataklizmów, klęsk żywiołowych i innych przyczyn, na które strony nie mają wpływu.

15. **Rozwiązywanie sporów:** określenie, kto będzie rozstrzygał sprawy sporne. Czy sąd polubowny, czy mediator. Należy zapisać warunki i tryb powoływania sędziego polubownego.

16. **Zmiany:** zapis regulujący warunki, sposób i możliwości zmiany umowy członkowskiej.

VII. **Formy prawne organizowania grup producenckich**

Grupa producencka organizuje się dla realizacji celów gospodarczych. Oznacza to, że musi przyjąć taką formę, która daje osobowość prawną, a jednocześnie pozwala bez przeszkód realizować wyznaczone cele. Każda z form prawnych działa w oparciu o inne uregulowania ustawowe. Pamiętać jednak należy, że nie istnieje taka forma prawna, która zagwarantuje sukces na rynku tylko dlatego, że właśnie ją wybraliśmy. Wybierając formę prawną należy wybrać taką, która pozwoli na najpełniejsze zrealizowanie celów grupy. Przed wyborem należy dokładnie określić:

- co jest celem organizacji i jak te cele chce grupa realizować,
- czym ma się ona zajmować,
- kto ma być członkiem grupy,
- jakie są zasoby finansowe członków grupy,
- czy grupa przewiduje wspólne inwestycje,
- czy ma to być organizacja o charakterze otwartym, czy zamknięta do ściśle określonej grupy osób.

Wybór najkorzystniejszej formy organizacyjno-prawnej dla grupy producenckiej jest bardzo ważną decyzją, ponieważ powinna ona zapewnić osiągnięcie planowanych celów, być sprawna i funkcjonalna, a jednocześnie zapewnić bezpieczeństwo dla zaangażowanych środków finansowych.

W chwili obecnej producenci mają do wyboru m.in. następujące formy prawne organizacji grup producenckich:

Spółdzielnia

Podstawa prawna: ustawa z dnia 16 października 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848. z późn. zm.).

Podstawowe informacje:

- ilość członków – minimum 5 osób fizycznych lub fizycznych i prawnych, jeżeli członkami są wyłącznie osoby prawne, dla potrzeb grupy – minimum 5 osób prawnych,
- cel organizacji – działalność gospodarcza, zyski (jeżeli zostały wypracowane) dzielone są przez Walne Zgromadzenie Członków,
- majątek spółdzielni jest w całości prywatną własnością członków,
- każdy członek niezależnie do wniesionych udziałów ma jeden głos na Walnym Zgromadzeniu Członków,
- spółdzielnia odpowiada za swoje zobowiązania całym majątkiem,
- członkowie odpowiadają do wysokości udziałów,
- forma bardzo korzystna przy przedsięwzięciach każdej skali oraz prowadzeniu działalności inwestycyjnej.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Spółka z o.o.)

Zasady organizacji i funkcjonowania określa ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2000 r. Nr 94 poz. 1037 z późn. zm.).

Podstawowe informacje:

- może być utworzona przez jedną lub więcej osób, ale dla potrzeb grupy minimum 5 osób,
- umowa spółki powinna być zawarta w formie aktu notarialnego,
- wspólnicy są zobowiązani jedynie do świadczeń określonych w umowie spółki,
- wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki swym majątkiem,
- kapitał zakładowy spółki powinien wynosić co najmniej 5000 zł,
- forma przydatna przy przedsięwzięciach bez względu na jego rozmiar oraz ograniczonej liczbie wspólników.

Zrzeszenie

Podstawa prawna: ustawa z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników (Dz.U. z 2000 r. Nr 32 poz. 217 z późn.zm.).

Podstawowe informacje:

- ilość osób – minimum 10 członków,
- funkcja pierwszoplanowa – reprezentacja broniąca praw i interesów rolników,
- funkcja drugoplanowa – prowadzenie działalności gospodarczej (wówczas obowiązuje prowadzenie pełnej księgowości, zgodnie z ustawą o rachunkowości),
- podział nadwyżki (jeśli występuje) określa Walne Zgromadzenie Członków,
- środki z działalności gospodarczej przeznaczone na realizację inwestycji podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym,
- forma przydatna przy ograniczonej działalności inwestycyjnej.

Stowarzyszenie

Podstawa prawna: ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2001 r. Nr 79 poz.855 z późn.zm.).

Podstawowe informacje:

- ilość osób – minimum 15 członków,
- jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych,
- zysk z działalności gospodarczej może być przeznaczony wyłącznie na cele statutowe,
- forma przydatna, gdy głównym celem jest reprezentowanie członków, przy działalności gospodarczej – dla przedsięwzięć o niewielkiej skali bez działalności inwestycyjnej.

VIII. Rejestracja firmy w Krajowym Rejestrze Sądowym

Po dokonaniu wyboru jednej z ww. form prawnych grupa musi podjąć działania związane z jej zarejestrowaniem. Rejestracji dokonuje właściwy dla siedziby firmy Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. **Tylko grupy zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym – Rejestrze Przedsiębiorców,**

mogą się ubiegać o wpisanie do rejestru grup producentów rolnych lub uzyskanie statusu wstępnie uznanej grupy producentów owoców i warzyw.

Wniosek o zarejestrowanie składa się na drukach określonych dla danej formy organizacyjno-prawnej wraz z odpowiednimi załącznikami i wymaganą opłatą: za wpis do Rejestru Przedsiębiorców 500 zł (za dokonanie zmiany wpisu do Rejestru Przedsiębiorców 250 zł).

Formularze wniosków można otrzymać w siedzibie każdego Wydziału Rejonowego Krajowego Rejestru Sądowego lub pobrać ze strony internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości (www.ms.gov.pl).

Dokumenty o rejestrację można składać osobiście w Sądzie Rejonowym w Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego właściwym ze względu na siedzibę danego podmiotu, przesłać pocztą lub drogą elektroniczną.

IX. Procedury ubiegania się o decyzję administracyjną marszałka województwa

Wnioski o wydanie decyzji Marszałka Województwa Mazowieckiego w sprawie:

- dokonania wpisu do rejestru grup producentów rolnych,
- wstępnego uznania grupy producentów owoców i warzyw i wstępnego zatwierdzenia planu dochodzenia do uznania grupy za organizację producentów owoców i warzyw,
- zatwierdzenia planu dochodzenia do uznania wstępnie uznanej grupy producentów owoców i warzyw za organizację producentów,
- zmian do zatwierdzonego planu dochodzenia do uznania wstępnie uznanej grupy producentów owoców i warzyw za organizację producentów,
- uznania organizacji producentów i ich zrzeszeń, należy kierować na adres:

Marszałek Województwa Mazowieckiego
ul. Jagiellońska 26
03-719 Warszawa

Pisma w sprawach bieżących dotyczących tworzenia i działalności grup producenckich należy kierować na adres:

Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie
Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich
ul. Skoczyłasa 4
03-469 Warszawa
Tel. 22 79-59-701
Fax 22 59-79-702

W Departamencie Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich prowadzenie spraw grup producenckich koordynuje **Pani Krystyna Wasilewska – Kierownik Wydziału Wyrównywania Rozwoju Obszarów Wiejskich**. Wykaz osób zajmujących się bieżącą obsługą ww. spraw znajduje się na stronie internetowej Samorządu Województwa Mazowieckiego: www.mazovia.pl – Rolnictwo – Rolnicze grupy producenckie.

Aktualny wykaz grup producenckich funkcjonujących w województwie mazowieckim, jak również wzory wniosków o wydanie decyzji Marszałka Województwa Mazowieckiego znajdują się na stronie internetowej Samorządu Województwa Mazowieckiego: www.mazovia.pl – Rolnictwo – Rolnicze grupy producenckie.

X. Pomoc finansowa dla grup producentów rolnych

Wspieranie grup producentów rolnych ma na celu podniesienie dochodów rolników, zmniejszenie kosztów produkcji, poprawę jej jakości poprzez wypracowanie przez grupy wspólnego systemu przygotowania towaru do sprzedaży (sortowanie, konfekcjonowanie, oznakowanie), przechowywania, transportu do odbiorcy oraz poprzez wspólny zbył. Możliwość uzyskania pomocy finansowej powinna dodatkowo zachęcać rolników do organizowania się w grupy.

O pomoc finansową mogą ubiegać się grupy producentów rolnych, wpisane do rejestru grup producentów rolnych prowadzonego przez marszałka województwa.

Wpis grupy do rejestru grup producentów rolnych.

Marszałek województwa właściwy ze względu na siedzibę grupy stwierdza, w drodze decyzji administracyjnej, spełnienie przez grupę warunków określonych w art.3 albo art.3a oraz w przepisach wydanych na podstawie art.6 ustawa z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. z 2000 r. Nr 88 poz. 983 z późn. zm.) i **dokonuje wpisu grupy do rejestru grup**.

Wydanie decyzji następuje w terminie zgodnym z Kodeksem Postępowania Administracyjnego, tj. **w ciągu jednego miesiąca** licząc od dnia złożenia kompletnego wniosku.

W celu uzyskania ww. decyzji należy złożyć do marszałka właściwego ze względu na siedzibę grupy **wniosek, który zawiera:**

1. nazwę i siedzibę grupy (pełna nazwa grupy, adres siedziby grupy, adres do korespondencji jeśli jest inny niż adres siedziby, dane kontaktowe: telefon, fax, e-mail, www)
2. dane osobowe osób upoważnionych do reprezentowania grupy zgodnie z jej aktem założycielskim (imię i nazwisko, pełniona funkcja) oznaczenie produktu lub grupy produktów, które zostały określone w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 marca 2011 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykazu produktów i grup

produktów, dla których mogą być tworzone grupy producentów rolnych, minimalnej rocznej wielkości produkcji towarowej oraz minimalnej liczby członków grupy producentów rolnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 62 poz. 318)

3. listę członków grupy (imię i nazwisko, adres, numer PESEL, numer NIP)

Ponadto **do wniosku należy dołączyć:**

1. aktualny wypis z rejestru sądowego dotyczący grupy (wypis potwierdza fakt, że grupa ma osobowość prawną i jest wpisana do rejestru przedsiębiorców)
2. akt założycielski grupy (statut lub umowa), który zawiera:
 - zasady przyjmowania do grupy nowych członków oraz występowania członków z grupy, przy czym minimalny okres członkostwa, który liczy się od dnia wydania decyzji o wpisie do rejestru grup producentów rolnych, nie może być krótszy niż 3 lata działalności grupy, a informacja o zamiarze wystąpienia z grupy powinna być złożona na piśmie co najmniej 12 miesięcy przed końcem danego roku działalności grupy,
 - zasady zbywania akcji lub udziałów w spółce akcyjnej lub spółce z ograniczoną odpowiedzialnością,
 - wymóg przynależności tylko do jednej grupy w zakresie danego produktu lub grupy produktów,
 - wymóg sprzedaży przez członków grupy całości produktów lub grupy produktów za pośrednictwem grupy oraz odstępstwa od tej zasady,
 - zasady dostarczania przez członków grupy informacji dotyczących wielkości sprzedaży i cen uzyskiwanych za produkty, z uwagi na które grupa została powołana, a są sprzedawane poza grupą,
 - zasady tworzenia i wykorzystania funduszu specjalnego, jeżeli będzie on utworzony,
 - sankcje wobec członka grupy, który nie wypełnia nałożonych na niego obowiązków.
3. plan działania grupy, zgodny z aktem założycielskim, opracowany na okres 5 lat.
4. oświadczenia członków grupy o prowadzeniu gospodarstwa rolnego lub działu specjalnego produkcji rolnej.

Poza wymienionymi wyżej załącznikami, **w celu sprawnej weryfikacji wniosku**, wymaga się **również następujących dokumentów:**

- uchwałę statutowo upoważnionego organu upoważniającą zarząd grupy do złożenia wniosku o wpis grupy do rejestru grup producentów rolnych (dokument ten nie jest wymagany we wszystkich województwach, ale dzięki tej uchwale podnosi się świadomość członków w zakresie odpowiedzialności za realizację obowiązków zawartych w akcie założycielskim),
- nakazy płatnicze podatku rolnego lub dokumenty świadczące o płaceniu podatku z działów specjalnych produkcji rolnej, wystawione na członków,
- przykładową umowę członkowską podpisaną pomiędzy grupą a poszczególnym członkiem, która określa obowiązujące członków zasady produkcji, w tym dotyczące jakości i ilości produktów oraz sposoby przygotowania produktów do sprzedaży,
- oświadczeń każdego z członków grupy o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2002 r. Nr 101, poz.926 z późn. zm.),
- dowodu uiszczenia opłaty skarbowej za wydanie decyzji w wysokości 10 zł (zgodnie z ustawą o opłacie skarbowej) dokonanej na konto właściwego organu podatkowego (w przypadku województwa mazowieckiego: konto Dzielniczy Praga Północ m.st. Warszawy, nr konta: 96 1030 1508 0000 0005 5002 6074).

W przypadku niespełnienia przez wnioskodawcę warunków ustawowych marszałek województwa wydaje decyzję administracyjną o odmowie stwierdzenia spełnienia przez grupę warunków określonych w ustawie warunków wpisu do rejestru i dokonania wpisu do rejestru.

Plan działania grupy producentów rolnych.

Przede wszystkim należy stwierdzić, że **plan działania** jest opracowywany nie tylko po to, by grupa uzyskała decyzję marszałka województwa, ale **głównym jego celem jest wykorzystywanie go w codziennej pracy grupy w realizacji założonych celów.**

Osiągnięcie sukcesu na rynku wymaga dostosowania metod pracy, organizacji i zarządzania do wymagań gospodarki rynkowej. Każda grupa producentów przygotowując się do inauguracji działalności lub rozpoczynając konkretne przedsięwzięcie musi je dobrze zaplanować. Należy dokładnie określić wszystkie zasoby rzeczowe, finansowe i ludzkie. Ważnym elementem planu jest określenie źródeł finansowania działalności grupy, przy czym należy pamiętać, że w początkowym okresie podstawowym źródłem finansowania są wpłaty dokonywane przez członków.

Plan działania grupy sporządzany jest **na okres 5 lat**. Zapisy w nim zawarte winny być **zgodne z aktem założycielskim i określać cel grupy** oraz wszystkie działania w podziale na okresy roczne z uwzględnieniem kwestii finansowych.

Plan powinien zawierać m.in. następujące zagadnienia:

1. Podstawowe informacje o grupie:

- nazwa, forma prawna, adres grupy, nr telefonu,

- nazwa produktu lub grupy produktów zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 marca 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu produktów i grup produktów, dla których mogą być tworzone grupy producentów rolnych, minimalnej rocznej wielkości produkcji towarowej oraz minimalnej liczby członków grupy producentów rolnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 62 poz. 318),
- struktura organizacyjna – aktualna lista członków z określeniem wielkości produkcji każdego z nich, skład zarządu, zatrudnienie pracowników.

2. Cel działania grupy – zgodny z aktem założycielskim.

3. Opis sytuacji początkowej.

4. Struktura i wielkość sprzedaży: aktualna sprzedaż i opis aktualnie prowadzonej działalności handlowej.

5. Stan wyposażenia technicznego grupy.

6. Opis sytuacji na koniec okresu planowania:

- zakładana liczba członków,
- zakładana struktura organizacyjna, skład zarządu, zatrudnienie,
- zakładana struktura i wielkość sprzedaży,
- zaopatrywanie w środki do produkcji,
- zakładany stan wyposażenia technicznego grupy.

7. Harmonogram działań podejmowanych przez grupę w poszczególnych latach realizacji planu.

8. Analiza finansowa powinna obejmować w szczególności:

- wydatki na działalność operacyjną,
- harmonogram inwestycji w poszczególnych latach,
- przepływy finansowe.

Wsparcie dla grup producentów rolnych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Grupy producentów rolnych otrzymują pomoc finansową na zasadach określonych w **Rozporządzeniu Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)** (Dz. Urz. UE L 277/1 z 21.10.2005 r.) oraz **Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013.**

O pomoc mogą ubiegać się grupy producentów rolnych wpisane do Rejestru Grup Producentów Rolnych prowadzonego przez marszałka województwa.

Wsparcia finansowego udziela się w postaci **zryczałtowanej pomocy w formie rocznych rat przez okres pierwszych pięciu** (kolejnych 12-miesięcznych okresów prowadzenia działalności przez grupę) liczonych od dnia dokonania wpisu grupy producentów rolnych do rejestru przez marszałka województwa właściwego dla miejsca siedziby grupy.

Kwota wsparcia stanowi **procentowy ryczałt od wartości przychodów netto grupy ze sprzedaży produktów lub grup produktów wytworzonych w gospodarstwach rolnych jej członków** i wynosi:

- **5%, 5%, 4%, 3% i 2%** wartości produkcji sprzedanej, stanowiącej równowartość w złotych do sumy 1 mln EURO, odpowiednio w pierwszym, drugim, trzecim, czwartym i piątym roku albo
- **2,5%, 2,5%, 2%, 1,5% i 1,5%** wartości produkcji sprzedanej, stanowiącej równowartość w złotych powyżej sumy 1 mln EURO, odpowiednio w pierwszym, drugim, trzecim, czwartym i piątym roku.

Wysokość wsparcia za dany rok działalności grupy nie może przekroczyć:

- w pierwszym i drugim roku – **100 000 EURO**,
- w trzecim roku – **80 000 EURO**,
- w czwartym roku – **60 000 EURO**,
- w piątym roku – **50 000 EURO**.

Przykład: wartość produktów sprzedanych stanowi 1 200 000 EURO w 1 roku przyznania pomocy – należna pomoc wynosi: 5% z 1 000 000 mln EURO i 2,5% z 200 000 EURO, co daje kwotę wsparcia 55 000 EURO.

Z pomocy grupa producentów rolnych może skorzystać tylko raz w okresie swojej działalności.

Obsługa wsparcia w ramach działania „Grupy producentów rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 odbywa się w oddziałach regionalnych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa właściwych ze względu na siedzibę grupy producentów rolnych. Przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy, grupa producentów musi złożyć w powiatowym biurze Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wniosek (wraz z załącznikiem zawierającym wykaz członków grupy) o nadanie jej numeru identyfikacyjnego. Uzyskanie pomocy odbywa się w dwóch etapach podstawowych oraz dodatkowym nieobligatoryjnym etapie dotyczącym wyprzedzającego finansowania:

Etap I - złożenie przez grupę producentów rolnych wniosku o przyznanie pomocy finansowej w terminie 6 miesięcy od dnia wpisu grupy do rejestru przez właściwego marszałka województwa.

Dyrektor oddziału regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, właściwy ze względu na siedzibę grupy, przyznaje w drodze decyzji administracyjnej pomoc finansową, w terminie 60 dni od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy finansowej. Wniosek ten składany jest tylko raz.

Etap Ia - złożenie przez grupę producentów rolnych wniosku o wyprzedzające finansowanie w ciągu 30 dni od dnia, w którym decyzja w sprawie przyznania pomocy stała się ostateczna. Dyrektor oddziału regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, informuje grupę w formie pisemnej w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku o wyprzedzające finansowanie, o terminie podpisania umowy albo o przyczynach odmowy udzielenia środków na wyprzedzające finansowanie. Wpłata wyprzedzającego finansowania jest realizowana w terminie 30 dni od dnia podpisania umowy. Zabezpieczeniem należytego wykonania umowy jest weksel in blanco.

Etap II - złożenie przez grupę producentów rolnych wniosku o płatność w ciągu 30 dni po zakończeniu danego roku działalności (tj. 12 miesięcy od dnia wydania decyzji o wpisaniu grupy do rejestru przez właściwego marszałka województwa). Dyrektor oddziału regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, właściwy ze

względu na siedzibę grupy, przyznaje środki finansowe w drodze decyzji administracyjnej, w terminie 90 dni od dnia złożenia wniosku o płatność. Wpłaty pomocy za dany okres dokonuje się w terminie 60 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna. W okresie objętym wsparciem grupa może złożyć 5 wniosków o płatność.

Ww. wnioski wraz z wykazem wymaganych załączników i instrukcją wypełniania można pobrać na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa www.arimr.gov.pl – PROW 2007-2013 – Grupy producentów rolnych. Druki na życzenie wnioskodawcy pobierane są ze strony internetowej i drukowane we wszystkich Biurach Powiatowych oraz oddziałach regionalnych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Grupy producentów rolnych, w ramach PROW 2007-2013, mogą być również beneficjentami działania „**Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw**” i „**Zwiększenie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej**”, zaś ich członkowie mogą skorzystać także z pomocy w ramach działania „**Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej**” oraz „**Modernizacja gospodarstw rolnych**”

Linia kredytowa nGP (na realizację inwestycji w rolnictwie i przetwórstwie produktów rolnych oraz na zakup akcji lub udziałów przez grupy producentów rolnych utworzone na podstawie ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. z 2000 r. Nr 88 poz. 983 z późn. zm.).

O kredyt mogą ubiegać się grupy producentów rolnych utworzone, zgodnie z ustawą o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw, wpisane do rejestru grup producentów rolnych prowadzonych przez marszałków województw właściwych ze względu na siedzibę grupy.

Kredyt może zostać przeznaczony na sfinansowanie inwestycji:

- dla potrzeb działalności prowadzonej przez grupę producentów rolnych, w zakresie produktu na jaki została utworzona grupa oraz pod warunkiem, że inwestycje te będą służyć członkom grupy,
- w przetwórstwie produktów rolnych dla potrzeb działalności prowadzonej przez grupę, w zakresie produktu ze względu, na jaki została utworzona grupa oraz pod warunkiem, że inwestycje te służyć będą członkom grupy.

Oprocentowanie kredytu jest zmienne i nie może wynosić więcej niż 1,6 stopy redyskontowej weksli przyjmowanych od banków do redyskonta przez Narodowy Bank Polski w stosunku rocznym. Należne bankowi odsetki płacone są przez:

- kredytobiorcę – w wysokości 0,25 oprocentowania określonego wyżej,
- Agencję – w pozostałej części.

Kredyt może zostać udzielony maksymalnie na 15 lat. Karencja w spłacie kredytu nie może przekroczyć 3 lat. Okres karencji liczy się od dnia zawarcia umowy kredytu do dnia spłaty pierwszej raty kapitału określonej w umowie kredytu.

Zwolnienia podatkowe

Znowelizowana ustawa o grupach producentów rolnych i ich związkach przewiduje od dnia 1 stycznia 2007 roku zwolnienie podatkowe dla grup w zakresie podatku od nieruchomości i podatku dochodowego od osób prawnych. Zwolnienie to nie jest określone w czasie, tak więc grupa tak długo będzie mogła z niego korzystać, jak długo będzie pozostawać w rejestrze grup.

Zgodnie z ustawą z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2010 r. Nr 95 poz.613 z późn.zm.) **zwolnieniem z podatku od nieruchomości** objęte są budynki i budowle zajęte przez grupę producentów rolnych wpisaną do rejestru tych grup, wykorzystywane wyłącznie na prowadzenie działalności w zakresie sprzedaży produktów lub grup produktów wytworzonych w gospodarstwach członków grupy lub w zakresie określonym w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. z 2000 r. Nr 88 poz. 983 z późn. zm.), zgodnie z jej aktem założycielskim.

Zgodnie z ustawą z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2000 r. Nr 54 poz.654 z późn.zm.) **wolne od podatku** są dochody grupy producentów rolnych wpisanej do rejestru, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. Nr 88, poz. 983 z późn.zm.), pochodzące ze sprzedaży produktów lub grup produktów, dla których grupa została utworzona, wyprodukowanych w gospodarstwach jej członków – w części wydatkowanej na rzecz członków tej grupy w roku podatkowym lub roku po nim następującym.

Za wydatki, o których mowa powyżej, uznaje się wydatki na:

- zakup środków produkcji przekazanych członkom grupy producentów rolnych,
- szkolenie członków grupy producentów rolnych.

XI. Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw

Wstępne uznanie grupy producentów owoców i warzyw i wstępne zatwierdzenie planu dochodzenia do uznania grupy za organizację producentów owoców i warzyw.

Warunkiem uczestniczenia nowej grupy producentów w mechanizmie wsparcia wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw jest uzyskanie statusu **wstępnego uznania i wstępne zatwierdzenie planu dochodzenia do uznania**.

W celu uzyskania statusu wstępnie uznanej grupy producentów owoców i warzyw należy złożyć **wniosek do marszałka województwa właściwego ze względu na siedzibę grupy, który musi** zawierać:

1. nazwę, określenie siedziby i adres wnioskodawcy (oraz numer telefonu biura, Prezesa lub innej osoby upoważnionej do kontaktu),

2. nazwę grupy lub grup produktów ze względu na które wnioskuje się o wstępne uznanie (zgodnie z wykazem grup produktów zamieszczonych w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2008 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 5 poz. 27)),
3. informacje o liczbie członków oraz o wartości produktów wytworzonych przez członków grupy producentów i sprzedanych w wybranym 12-miesięcznym okresie (rozpoczynającym się nie wcześniej niż dnia 1 stycznia trzeciego roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o wstępne uznanie grupy producentów owoców i warzyw i kończącym się nie później niż 3 miesiące przed złożeniem tego wniosku).

Ponadto **do wniosku dołącza się:**

1. dokument urzędowy potwierdzający, że wnioskodawca jest osobą prawną, oraz wskazujący organy i osoby uprawnione do reprezentowania wnioskodawcy (aktualny, tzn. do 3 miesięcy, odpis z Krajowego Rejestru Sądowego - Rejestru Przedsiębiorców);
2. statut lub umowę grupy producentów,
3. dokumenty potwierdzające informacje o liczbie członków oraz o wartości produktów wytworzonych przez członków grupy producentów i sprzedanych w wybranym 12-miesięcznym okresie (rozpoczynającym się nie wcześniej niż dnia 1 stycznia trzeciego roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o wstępne uznanie grupy producentów owoców i warzyw i kończącym się nie później niż 3 miesiące przed złożeniem tego wniosku),
4. plan dochodzenia do uznania, opracowywany zgodnie z § 2 ww. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2008 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 5 poz. 27 z późn.zm.), na okres nie dłuższy niż 5 lat, pozytywnie zaopiniowany przez dyrektora oddziału regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa właściwego ze względu na siedzibę grupy producentów.

Do wniosku należy również dołączyć:

- podpisane przez producentów oświadczenia: o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych, o nieprzynależności do innej wstępnie uznanej grupy producentów owoców i warzyw lub przez ostatnie 5 lat do innej uznanej organizacji producentów owoców warzyw dla grupy produktów ze względu na które podmiot wnioskuje o wstępne uznanie,
- oświadczenie wnioskodawcy, w którym zobowiązuje się, że w każdym roku realizacji planu dochodzenia do uznania, co najmniej połowa przychodów ze sprzedaży produktów należących do kategorii, ze względu na które wnioskuje o wstępne uznanie, będzie pochodzić ze sprzedaży produktów wytworzonych przez producentów zrzeszonych w tym podmiocie,
- dowód uiszczenia opłaty skarbowej za wydanie decyzji w wysokości 10 zł (zgodnie z ustawą o opłacie skarbowej) dokonanej na konto właściwe-

go organu podatkowego (w przypadku województwa mazowieckiego: konto Dzielniczy Praga Północ m.st. Warszawy, nr konta: 96 1030 1508 0000 0005 5002 6074).

O wstępne uznanie mogą się ubiegać podmioty, które spełniają wymogi określone w ustawie z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynku owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku suszu paszowego oraz rynków lnu i konopi uprawianych na włókno (Dz.U. z 2011 r. Nr 145 poz. 868 z późn.zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie warunków wstępnego uznawania grup producentów owoców i warzyw, uznawania organizacji producentów owoców i warzyw oraz warunki i wymagania jakie powinny spełniać plany dochodzenia do uznania (Dz. U. z 2009 r. Nr 5 poz. 27)

Przed złożeniem **wniosku do marszałka województwa**, podmiot ubiegający się o wstępne uznanie grupy producentów owoców i warzyw i wstępne zatwierdzenie planu dochodzenia do uznania **przedkłada dyrektorowi oddziału regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa**, opracowany przez grupę **plan dochodzenia do uznania w celu jego sprawdzenia i zopiniowania. Opinia** dyrektora oddziału regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa **wydawana jest w formie postanowienia.**

Marszałek przed wydaniem decyzji administracyjnej o wstępnym uznaniu grupy producentów owoców i warzyw i wstępnym zatwierdzeniu planu dochodzenia do uznania, niezależnie od kontroli złożonego wniosku i załączników, **przeprowadza kontrolę na miejscu**, sprawdzając:

- dokładność informacji podanych w planie dochodzenia do uznania,
- spójność handlową i jakość techniczną planu, rzetelność szacunków i harmonogram wdrożenia,
- kwalifikowalność działań oraz kwalifikowalność i zasadność proponowanych wydatków,
- zgodności operacji, dla których wnioskuje się o wsparcie z obowiązującymi przepisami krajowymi i unijnymi dotyczącymi w szczególności zamówień publicznych, pomocy państwa oraz innych odpowiednich norm ustanowionych w prawodawstwie krajowym bądź w ramach krajowych lub strategii krajowej,

a także, czy **grupa nie spełnia już kryteriów uznania za organizację.**

Po dokonaniu ww. kontroli zgodności, stosownie do przypadku, **marszałek województwa:**

- **udziela wstępnego uznania i wstępnie zatwierdza plan,**
- **zwraca się o wprowadzenie zmian do planu, w tym zmian w odniesieniu do okresu obowiązywania** (ocenia w szczególności, czy proponowane etapy nie są nadmiernie długie, a w przypadku gdy grupa producentów mogła spełnić kryteria uznania za organizację producentów przed końcem pięcioletniego okresu domaga się ich zmiany),
- **odrzuca plan, szczególnie w przypadku gdy grupa spełnia już kryteria uznania za organizację.**

Niniejsza **decyzja** marszałka województwa **wydawana jest nie później niż w okresie 3 miesięcy od daty złożenia kompletnego wniosku.**

Wstępnie uznanej grupie producentów owoców i warzyw przyznawana jest **pomoc finansowa mająca na celu wsparcie tworzenia się i ułatwienia działalności administracyjnej** oraz **na pokrycie części kwalifikowanych kosztów inwestycji związanych ze zbiorem, przechowywaniem, magazynowaniem lub przygotowaniem do sprzedaży owoców i warzyw, ujętych w grupie lub grupach produktów, dla których grupa została wstępnie uznana.**

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) Nr 302/2012 z dnia 4 kwietnia 2012 r. **wkład unijny w pomoc administracyjną wynosi 75%**, natomiast **wkład unijny w pomoc inwestycyjną nie przekracza 50% kwalifikowanych kosztów inwestycji. Państwa członkowskie** zobowiązują się do finansowania **przynajmniej 5% kwalifikowanych kosztów inwestycji.** Na pokrycie kwalifikowanych kosztów inwestycji **beneficjenci płacą co najmniej 25%.**

Wkład unijny w pomoc inwestycyjną jest określany dla każdej grupy producentów **na podstawie jej produkcji sprzedanej. W ciągu pierwszych dwóch lat realizacji planów uznawania nie obowiązuje żaden pułap, natomiast w trzecim, czwartym i piątym roku realizacji planów uznawania pułap wkładu Unii wynosi odpowiednio pułapy 70%, 50% i 20% wartości produkcji sprzedanej.**

Na podstawie powiadomień o decyzjach w sprawie wstępnie zatwierdzonych planach i ich skutkach finansowych, **Komisja ustala współczynniki przydziału i określa łączny możliwy wkład Unii** na państwo członkowskie w ciągu roku na podstawie tych współczynników. **Powiadomienie o wydanych decyzjach w sprawie wstępnego zatwierdzenia planu i skutkach finansowych** wynikających z takiego planu musi zostać **przekazane do Komisji Europejskiej do dnia 1 lipca danego roku.**

29 sierpnia 2012 r. w Dzienniku Urzędowym UE zostało opublikowane *Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) nr 780/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r. ustalające współczynniki przydziału na lata 2012 – 2017 dla wkładu Unii przeznaczonego na pomoc dla grup producentów w sektorze owoców i warzyw, o której mowa w art. 103a rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007, w odniesieniu do planów uznawania zgłoszonych do dnia 1 lipca 2012 r.* (Dz.U.UE.L.2012.29.8)

Zgodnie z tym rozporządzeniem **współczynniki przydziału** i wynikający z nich **łączny wkład Unii przyznany Polsce** wynosi:

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Współczynnik przydziału w danym roku [%]:	87,52	45,01	100	100	100	100
Łączna kwota przyznana Polsce [EUR]:	7 479 159	8 049 649	5 654 777	2 853 186	2 163 241	40 435

Grupy producentów owoców i warzyw, którym wstępnie zatwierdzono plany dochodzenia do uznania (tj. po 5 kwietnia 2012 r.) i nie decydują się na ich wycofanie, mają prawo złożyć wnioski do marszałka województwa o ostateczne zatwierdzenie planu dostosowując go do wysokości współczynnika przydziału.

Wniosek o ostateczne zatwierdzenie planu, w przypadku dokonywania w nim zmian dostosowujących go do wysokości współczynnika przydziału, oprócz wymaganych dotychczas informacji powinien zawierać również określenie proponowanych zmian wraz z uzasadnieniem oraz pozytywną opinią (postanowieniem) dyrektora oddziału regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Łączne wydatki na wkład unijny w pomoc administracyjną i inwestycyjną nie przekraczają kwoty **10 000 000 euro na rok kalendarzowy dla wszystkich krajów członkowskich**, w których obsługiwany jest mechanizm pomocy grupom producentów.

Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw wypłacana jest w **ratach rocznych lub półrocznych** na zakończenie każdego okresu rocznego lub półrocznego realizacji planu uznawania, albo w ratach obejmujących część okresu rocznego, jeżeli plan rozpoczyna się trakcie okresu rocznego.

Inwestycje związane z realizacją planów dochodzenia do uznania są finansowane proporcjonalnie do ich wykorzystania co do produktów członków grupy producentów, w odniesieniu do których udzielono wstępnego uznania. **Inwestycje mogą być realizowane w gospodarstwach indywidualnych lub w obiektach producentów będących członkami grupy producentów, pod warunkiem że przyczyniają się do osiągnięcia celów określonych w planie dochodzenia do uznania.** W razie wystąpienia z grupy producentów któregoś z członków państwa członkowskie zapewniają odzyskanie inwestycji lub jej wartości końcowej, w przypadku gdy jej okres amortyzacji jeszcze nie upłynął.

Plan dochodzenia do uznania.

Ubiegając się o wstępne uznanie grupa producentów owoców i warzyw musi przedstawić **plan dochodzenia do uznania**, który jest **opracowywany na okres nie dłuższy niż 5 lat**. Realizacja planu dochodzenia do uznania rozpoczyna się z dniem 1 stycznia roku następującego po uzyskaniu decyzji o jego zatwierdzeniu lub po dniu jego zatwierdzenia, ale wówczas pierwszy rok skraca się do czasu, jaki pozostał między datą zatwierdzenia a 31 grudnia.

Jeżeli grupa zamierza występować z wnioskiem o wypłatę pomocy w okresach półrocznych, plan musi być podzielony na okresy półroczne.

Plan dochodzenia do uznania powinien być opracowany nie tylko po to, by grupa uzyskała decyzję marszałka województwa, ale głównie by wykorzystywać go w codziennej pracy grupy w realizacji założonych celów.

Zgodnie z §2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie warunków wstępnego uznawania grup producentów owoców i warzyw, uznawania organizacji producentów owoców i warzyw oraz

warunki i wymagania jakie powinny spełniać plany dochodzenia do uznania (Dz. U. z 2009 r. Nr 5 poz. 27), **plan dochodzenia do uznania powinien zawierać w szczególności:**

1. wykaz producentów owoców i warzyw wchodzących w skład podmiotu zrzeszającego producentów owoców i warzyw, a w przypadku gdy członkiem jest osoba prawna, również wykaz producentów owoców i warzyw będących jej członkami – zawierający imię i nazwisko lub nazwę, adres zamieszkania lub siedzibę oraz numer PESEL, numer REGON, numer NIP, albo numer paszportu (w przypadku osoby nieposiadającej obywatelstwa polskiego),
2. informacje o powierzchni upraw poszczególnych gatunków owoców i warzyw, wielkości zbiorów, ilości i wartości sprzedanych owoców i warzyw oraz kierunki ich dystrybucji, dotyczące roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o wstępne uznanie – na podstawie oświadczeń złożonych przez każdego z producentów owoców i warzyw wymienionego w wykazie,
3. liczbę i opis maszyn, urządzeń służących do produkcji oraz zbioru owoców i warzyw, środków transportowych i innych środków technicznych, w szczególności umożliwiających zbiór, przechowywanie, magazynowanie, sortowanie oraz pakowanie owoców i warzyw, w które jest wyposażony podmiot zrzeszający producentów owoców i warzyw lub w które są wyposażeni poszczególni producenci owoców i warzyw wymienieni w wykazie, jeżeli są one przeznaczone do wykorzystania wyłącznie przez grupę producentów,
4. wskazanie daty rozpoczęcia, okres i sposób jego realizacji, zakres i harmonogram działań, które zamierza realizować wstępnie uznana grupa producentów, w szczególności dotyczących planowania produkcji, strategii sprzedaży, rozwoju kanałów marketingowych i promocji, podniesienia jakości produktów oraz przedsięwzięć inwestycyjnych realizowanych w poszczególnych latach w celu spełnienia warunków uznania tej grupy producentów za organizację producentów,
5. w przypadku inwestycji dotyczących budowy, rozbudowy, przebudowy, remonty budynków oraz budowli, infrastruktury technicznej i technicznego wyposażenia budynków oraz budowli, zakupu i instalacji maszyn oraz urządzeń określenie:
 - poszczególnych etapów realizacji inwestycji,
 - miejsc realizacji inwestycji.
6. wysokość planowanych wydatków na realizację działań,
7. prognozę powierzchni i wielkości produkcji poszczególnych gatunków owoców i warzyw oraz ilości i wartości sprzedanych owoców i warzyw – dla każdego roku realizacji planu dochodzenia do uznania,
8. przewidywaną liczbę i opis maszyn służących do produkcji oraz zbioru owoców i warzyw, środków transportowych i innych środków technicznych, w szczególności umożliwiających zbiór, przechowywanie, magazynowanie, sortowanie oraz pakowanie owoców i warzyw, w które będzie wyposażona wstępnie uznana grupa producentów, po zrealizowaniu planu dochodzenia do uznania,

9. wskazanie źródeł i struktury finansowania planu dochodzenia do uznania,
10. analizę końcowych wyników realizacji, przez wstępnie uznaną grupę producentów, planu dochodzenia do uznania w zakresie spełniania warunków uznania za organizację producentów.

Zatwierdzenie planu dochodzenia do uznania wstępnie uznanej grupy producentów owoców i warzyw.

Po wstępnym uznaniu i wstępnym zatwierdzeniu planu dochodzenia do uznania oraz **po określeniu przez Komisję Europejską ww. współczynników przydziału i określeniu możliwego wkładu UE na państwo członkowskie na pomoc grupom producentów w ciągu roku**, marszałek województwa zapewnia zainteresowanym grupom producentów **możliwość zmiany** (polegającej na dostosowaniu wysokości wsparcia ze środków UE do współczynnika przydziału) lub **wycofania** ich planów uznawania.

W przypadku gdy grupa nie wycofa swojego planu, zostaje on **ostatecznie zatwierdzony** z zastrzeżeniem zmian, które marszałek województwa może uznać za niezbędne.

Natomiast w przypadku **wycofania** przez grupę **wstępnie zatwierzonego planu dochodzenia do uznania**, marszałek wydaje decyzje o cofnięciu wstępnego uznania grupy producentów. Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) Nr 302/2012 z dnia 4 kwietnia 2012 r. wydatki poniesione przez grupę producentów po wstępnym zatwierdzeniu planu w odniesieniu do jej tworzenia i działalności administracyjnej są zwracane przez Unię w wysokości do kwoty nieprzekraczającej 3% pomocy, do której dana grupa producentów byłaby uprawniona, jeżeli jej plan zostałby zrealizowany.

Jeżeli wstępnie uznana grupa producentów owoców i warzyw po otrzymaniu zawiadomienia o wysokości współczynnika przydziału nie podejmie żadnych z ww. działań, **marszałek województwa wszczyna z urzędu postępowanie w sprawie cofnięcia wstępnego uznania grupy producentów.**

Zatwierdzenie zmian do planu dochodzenia do uznania wstępnie uznanej grupy producentów owoców i warzyw za organizację producentów.

Wniosek o wydanie decyzji w **sprawie zatwierdzenia zmian** do planu dochodzenia do uznania wstępnie uznanej grupy producentów owoców i warzyw za organizację producentów, składa się **w terminie** do:

- **końca okresu rozliczeniowego**, którego dotyczy zmiana w planie dochodzenia do uznania – w przypadku zmian w harmonogramie realizacji planu dochodzenia do uznania i zmian zakresu etapu inwestycji realizowanych z podziałem na etapy,
- **3 miesięcy przed końcem okresu rozliczeniowego**, którego dotyczy zmiana w planie dochodzenia do uznania - w przypadku zmian wprowadzonych do zatwierdzonego planu do uznania innych niż powyżej.

Wniosek o wydanie ww. decyzji musi zawierać:

- nazwę, określenie siedziby i adres wnioskodawcy
- określenie proponowanych zmian w planie odchodzenia do uznania wraz z uzasadnieniem.

Do wniosku dołącza się:

- dokumenty potwierdzające aktualny stan realizacji planu dochodzenia do uznania,
- pozytywna opinię dyrektora oddziału regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa właściwego ze względu na siedzibę grupy producentów, dotyczącą proponowanych zmian w planie dochodzenia do uznania,
- dokument urzędowy wskazujący organu i osoby uprawnione do reprezentowania wnioskodawcy.

Ponadto do wniosku należy również dołączyć:

- dowód uiszczenia opłaty skarbowej za wydanie decyzji w wysokości 10 zł (zgodnie z ustawą o opłacie skarbowej) dokonanej na konto właściwego organu podatkowego (w przypadku województwa mazowieckiego: konto Dzielniczy Praga Północ m.st. Warszawy, nr konta: 96 1030 1508 0000 0005 5002 6074),
- w przypadku zmiany liczby członków grupy następujące oświadczenia nowych członków:
 - potwierdzające łączną wartość produktów wytworzonych i sprzedanych w wybranym 12-miesięczny okresie (rozpoczynającym się nie wcześniej niż dnia 1 stycznia trzeciego roku poprzedzającego rok złożenia wniosku),
 - o nieprzynależności do innej wstępnie uznanej grupy producentów owoców i warzyw lub przez ostatnie 5 lat do innej uznanej organizacji producentów owoców warzyw dla grupy produktów ze względu na które podmiot wnioskuje o wstępne uznanie,
 - o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych.

W dniu 5 kwietnia 2012 roku weszło w życie **Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) Nr 302/2012 z dnia 4 kwietnia 2012 r.** zmieniające zasady przyznawania pomocy finansowej wstępnie uznanym grupom producentów owoców i warzyw.

Zgodnie z nowymi przepisami grupa producentów owoców i warzyw wstępnie uznana **przed datą wejścia w życie** Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) Nr 302/2012 będzie mogła otrzymać pomoc finansową na dotychczasowych zasadach, **jeżeli przed 5 kwietnia 2012 roku podjęła zobowiązania finansowe lub zawarła prawnie wiążące umowy** ze stronami trzecimi w odniesieniu do istotnych inwestycji zatwierdzonych w planie dochodzenia do uznania lub w przypadku kiedy dany plan dochodzenia do uznania obejmuje jedynie pomoc na działalność administracyjną.

W przypadku planów dochodzenia do uznania zatwierdzonych przed datą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, lecz w odniesieniu do których

grupy nie podjęły jeszcze zobowiązań finansowych lub nie zawarły jeszcze prawnie wiążących umów ze stronami trzecimi w odniesieniu do istotnych inwestycji ujętych w planie, będą mogły wnioskować o przyznanie pomocy finansowej po ustaleniu przez Komisję Europejską tzw. **współczynników przydziału** oraz **określeniu możliwego wkładu UE na państwo członkowskie na pomoc grupom producentów w ciągu roku**, w ramach rocznego budżetu UE wynoszącego 10 000 000 euro, przypadającego na wszystkie kraje członkowskie, w których obsługiwany jest mechanizm pomocy grupom producentów.

Wstępnie uznana grupa producentów owoców i warzyw może dokonywać **zmian w planie dochodzenia do uznania**. Zgodnie z przepisami Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) Nr 302/2012 z dnia 4 kwietnia 2012 r. wstępnie uznane grupy producentów owoców i warzyw mogą uzyskać zezwolenie od właściwego organu państwa członkowskiego, w ciągu danego roku i w odniesieniu do tego roku, na zwiększenie **całkowitej kwoty wydatków** określonych w planie uznawania **o maksymalnie 5% kwoty początkowo zatwierdzonej** lub **zmniejszenie jej o maksymalny odsetek** określony przez państwa członkowskie. W obu przypadkach dzieje się to pod warunkiem, że zachowano ogólne cele planu uznawania oraz pod warunkiem, że ogólna kwota wydatków Unii na poziomie danego państwa członkowskiego nie przekracza kwoty wkładu Unii przydzielonego danemu państwu członkowskiemu. Zwiększenia wydatków maksymalnie o 5% będzie możliwe dopiero po ustaleniu przez Komisję Europejską współczynników przydziału oraz określeniu możliwego wkładu UE na państwo członkowskie, w ramach rocznego budżetu UE wynoszącego 10 000 000 euro przypadającego na wszystkie kraje członkowskie w których obsługiwany jest mechanizm pomocy grupom producentów. Mając powyższe na uwadze, **nie będzie również możliwe przesunięcie wydatków w ramach planu dochodzenia do uznania pomiędzy poszczególnymi latami, jeśli spowodowałoby to zwiększenie wydatków o więcej niż 5% w dowolnym roku realizacji planu**.

W przypadku połączenia grup producentów, ograniczenie w wysokości 5% stosuje się do łącznej kwoty wydatków określonych w planach uznawania łączących się grup producentów.

Decyzja w sprawie zatwierdzenia zmian do planu dochodzenia do uznania wydawana jest w ciągu 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku.

W celu uzyskania pomocy finansowej wstępnie uznana grupa producentów owoców i warzyw musi złożyć **do dyrektora oddziału regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wniosek o przyznanie pomocy finansowej** na pokrycie kosztów związanych z utworzeniem grupy producentów i prowadzeniem działalności administracyjnej oraz na pokrycie części kwalifikowanych kosztów inwestycji ujętych w zatwierdzonym planie dochodzenia do uznania. Wniosek składany jest **w ciągu 3 miesięcy od zakończenia realizacji półrocznego lub rocznego okresu realizacji planu** dochodzenia do uznania. **Pomoc przyznawana jest w drodze decyzji administracyjnej dyrektora oddziału regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa**. Wypłata pomocy realizowana jest w terminie 30 dni od daty wydania decyzji o jej przyznaniu, lecz nie później niż 6 miesięcy od dnia otrzymania wniosku.

W przypadku, gdy grupa producentów osiągnie status uznanej organizacji producentów w trakcie realizacji rocznego lub półrocznego etapu planu dochodzenia do uznania, pomoc wypłacana jest za zrealizowany etap planu dochodzenia do uznania. Uzyskanie przez wstępnie uznaną grupę producentów statusu uznania stanowi zakończenie udzielania ww. pomocy finansowej.

Grupa producentów może złożyć wniosek o przyznanie pomocy finansowej za okres półroczny, pod warunkiem, że plan dochodzenia do uznania został podzielony na okresy półroczne. Wniosek wraz z załącznikami grupa producentów składa do dyrektora oddziału regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa właściwego ze względu na siedzibę grupy. **Wnioski składane są na formularzach opracowanych i udostępnianych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.**

Formularze wniosków dostępne są na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa **www.arimr.gov.pl** – Pomoc Unijna – Inne formy pomocy – Pomoc na rynku owoców i warzyw.

Druki na życzenie wnioskodawcy pobierane są ze strony internetowej i drukowane we wszystkich Biurach Powiatowych oraz Oddziałach Regionalnych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

XII. Pomoc finansowa dla uznanych organizacji producentów owoców i warzyw

Wstępnie uznane grupy producentów owoców i warzyw muszą zostać uznane za organizację producentów owoców i warzyw **w okresie 4 miesięcy** po zrealizowaniu planu, dlatego przed zakończeniem realizacji planu dochodzenia do uznania powinny złożyć do marszałka województwa mazowieckiego **wniosek o wydanie decyzji w sprawie uznania organizacji producentów owoców i warzyw**.

Wniosek o wydanie decyzji w sprawie uznania organizacji producentów owoców i warzyw i ich zrzeszeń zawiera:

- nazwę, określenie siedziby i adres wnioskodawcy,
- wykaz organizacji producentów tworzących zrzeszenie,
- nazwę grupy lub grup produktów ze względu na które wnioskuje o uznanie (zgodnie z wykazem grup produktów zamieszczonych w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2008 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 5 poz. 27),
- informacje o liczbie członków organizacji producentów oraz wartości produktów wytworzonych przez członków organizacji producentów i sprzedanych w wybranym 12-miesięcznym okresie rozpoczynającym się nie wcześniej niż dnia 1 stycznia trzeciego roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o uznanie organizacji producentów owoców i warzyw i kończącym się nie dnia 1 sierpnia roku złożenia tego wniosku (wykaz faktur potwierdzający łączną wartość produktów wytworzonych przez członków i wykaz faktur potwierdzający łączną wartość produktów sprzedanych od członków).

Zgodnie z ustawą z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynku owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku suszu paszowego oraz rynków lnu i konopi uprawianych na włókno **do wniosku dołącza się:**

- statut albo umowę organizacji producentów,
- umowę o utworzeniu zrzeszenia organizacji producentów określającą przedmiot i zakres jego działania (w przypadku tworzenia zrzeszenia),
- kopie decyzji o uznaniu organizacji producentów tworzących zrzeszenie (w przypadku tworzenia zrzeszenia),
- dokument urzędowy potwierdzający, że wnioskodawca jest osobą prawną oraz wskazujący organ i osoby uprawnione do reprezentowania wnioskodawcy.

Do wniosku należy również dołączyć:

- dowód uiszczenia opłaty skarbowej za wydanie decyzji w wysokości 10 zł (zgodnie z ustawą o opłacie skarbowej) dokonanej na konto właściwego organu podatkowego (w przypadku województwa mazowieckiego: konto Dzielniczy Praga Północ m.st. Warszawy, nr konta: 96 1030 1508 0000 0005 5002 6074),
- oświadczenia członków: o nieprzynależności do innej wstępnie uznanej grupy producentów owoców i warzyw lub przez ostatnie 5 lat do innej uznanej organizacji producentów owoców warzyw dla grupy produktów ze względu na które podmiot wnioskuje o wstępne uznanie, o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych.

Program operacyjny

Programy operacyjne są specyficznymi biznes planami, przygotowywanymi przez uznane organizacje producentów, z uwzględnieniem „Strategii krajowej dla zrównoważonych programów operacyjnych organizacji producentów owoców i warzyw w Polsce na lata 2010-2013” (załącznik do Informacji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 sierpnia 2011 r. w sprawie strategii krajowej dla zrównoważonych programów operacyjnych organizacji producentów owoców i warzyw w Polsce na lata 2010-2013 (Dz.Urz. MRiRW z 2011 r. Nr 19 poz.27)), mającymi na celu poprawę ich funkcjonowania oraz rozwój w następujących obszarach:

- 1) marketing,
- 2) jakość owoców i warzyw,
- 3) planowanie produkcji,
- 4) ochrona środowiska.

Program operacyjny powinien zawierać:

- 1) **opis sytuacji wyjściowej** przed rozpoczęciem realizacji programu operacyjnego, z zastosowaniem wskaźników wyjściowych;
- 2) **cele programu operacyjnego**, z uwzględnieniem perspektyw w zakresie produkcji i zbytu, oraz wyjaśnienie, w jaki sposób program przyczynia się do realizacji „Strategii krajowej dla zrównoważonych programów operacyjnych organizacji producentów owoców i warzyw w Polsce na lata 2010-2013”, jak również potwierdzenie, że jest zgodny z ww. strategią krajową, w tym pod względem równowagi między działaniami;

3) **opis celów programu operacyjnego**, zdefiniowanych w strategii krajowej oraz wskazanie ich mierzalności i wymierności, w celu ułatwienia monitorowania postępów czynionych stopniowo przy realizacji programu operacyjnego;

4) **szczegółowy opis działań**, o których mowa w ww. strategii krajowej, których realizacja przyczynia się do osiągnięcia celów w każdym roku realizacji programu operacyjnego. Opis wskazuje stopień, w jakim różne proponowane działania i cele:

- a) uzupełniają inne środki, w tym środki finansowane lub kwalifikujące się do udzielenia wsparcia w ramach innych funduszy Wspólnoty Europejskiej, w szczególności wsparcia na Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- b) nie wiążą się z ryzykiem podwójnego finansowania przez fundusze unijne;

5) **czas trwania programu operacyjnego;**

6) **aspekty finansowe**, a konkretnie:

- a) metodę obliczania oraz poziom wkładów finansowych członków organizacji producentów oraz samej organizacji producentów,
- b) procedurę finansowania funduszu operacyjnego,
- c) informacje niezbędne do uzasadnienia różnych poziomów wkładu finansowego do funduszu operacyjnego,
- d) budżet i harmonogram podejmowania działań w każdym roku realizacji programu.

Programy operacyjne powinny uwzględniać co najmniej dwa spośród niżej wymienionych **celów:**

1. planowanie produkcji,
2. poprawa lub utrzymanie jakości produktu,
3. poprawa obrotu/marketingu,
4. badania naukowe i produkcja eksperymentalna,
5. działania w zakresie szkolenia i działania mające na celu wspieranie dostępu do usług doradczych,
6. środki zapobiegania kryzysom i zarządzania w sytuacjach kryzysowych,
7. działania w zakresie ochrony środowiska,
8. inne rodzaje działań.

Ponadto program operacyjny powinien zawierać co najmniej dwa działania na rzecz ochrony środowiska lub co najmniej 10% wydatków poniesionych w ramach programów operacyjnych powinno być przeznaczone na działania na rzecz ochrony środowiska.

Program operacyjny zatwierdzany jest na okres od 3 do 5 lat i realizowany w okresach rocznych trwających od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku. Realizacja programu operacyjnego zatwierdzonego najpóźniej do dnia 15 grudnia może rozpocząć się z dniem 1 stycznia kolejnego roku.

Jednakże, z należycie uzasadnionych przyczyn, program operacyjny może być zatwierdzony najpóźniej do dnia 20 stycznia po dacie złożenia wniosku o jego zatwierdzenie. Decyzja zatwierdzająca może określać kwalifikowalność wydatków od dnia 1 stycznia roku następującego po dacie złożenia wniosku.

Po zakończeniu realizacji programu operacyjnego, organizacja producentów może ubiegać się o zatwierdzenie kolejnych programów operacyjnych.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz. U. UE L 299 z 16.11.2007 z późn.zm.) **organizacje producentów mogą utworzyć fundusz operacyjny**. Fundusz ten jest **finansowany z:**

- wkładów finansowych pochodzących od członków lub danej organizacji producentów,
- pomocy finansowej Wspólnoty, która może zostać przyznana organizacjom producentów.

Fundusze operacyjne służą wyłącznie do finansowania programów operacyjnych zatwierdzonych przez państwa członkowskie.

Wysokość pomocy finansowej na dofinansowanie funduszu operacyjnego organizacji producentów:

- jest równa rzeczywiście wpłaconej kwocie finansowych wkładów członków na fundusz operacyjny, ale jest ograniczona do 50% rzeczywiście poniesionych wydatków na realizację programu operacyjnego,
- na wniosek organizacji wielkość procentowa wynosi 60% wydatków poniesionych z funduszu operacyjnego na działania zatwierdzone w programie operacyjnym, w tym środki zapobiegania kryzysom i zarządzania w sytuacjach kryzysowych (za wyjątkiem nieprzeznaczenia owoców i warzyw do sprzedaży, będących przedmiotem bezpłatnej dystrybucji), w przypadku gdy program operacyjny lub jego część spełniają co najmniej jeden z warunków określonych w art. 103d ust.3 rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz. U. UE L 299 z 16.11.2007 z późn.zm.), m.in. warunek, że organizacje producentów wprowadzają do obrotu mniej niż 20% wyprodukowanych owoców i warzyw,
- 100% wydatków poniesionych na nieprzeznaczenie owoców i warzyw do sprzedaży, będących przedmiotem bezpłatnej dystrybucji (w tym koszty sortowania i pakowania oraz koszty transportu owoców i warzyw do ich odbiorców),
- 50% zryczałtowanej stawki z tytułu kosztów administracyjnych równej 2% kwoty funduszu operacyjnego (maksymalnie 180 000 EURO dla organizacji i 1 250 000 EURO dla zrzeszeń organizacji).

Jednocześnie wspólnotowa pomoc finansowa jest ograniczona do 4,1% wartości produkcji wprowadzonej do obrotu przez każdą organizację producentów, wytworzonej w gospodarstwach członków. Ta wielkość procentowa może jednak zostać zwiększona do 4,6% wartości produkcji wprowadzonej do obrotu, o ile wielkość przekraczająca 4,1% wartości produkcji wprowadzonej do obrotu jest wykorzystywana wyłącznie w zakresie środków zapobiegania kryzysom i zarządzania nimi.

Organizacja producentów w celu uzyskania pomocy finansowej na dofinansowanie funduszu operacyjnego z tytułu realizacji programu operacyjnego zobowiązana jest do:

- złożenia wniosku o zatwierdzenie programu operacyjnego, wysokości funduszu operacyjnego oraz wysokości wydatków na działania zatwierdzone w programie operacyjnym i wysokości pomocy finansowej ze środków pochodzących z Unii Europejskiej na pierwszy rok realizacji programu operacyjnego,
- ustanowienia funduszu operacyjnego na wyodrębnionym rachunku bankowym, na którym ewidencjonowane będą wpływy i wydatki związane z realizacją programu operacyjnego,
- złożenia wniosku o zatwierdzenie wysokości funduszu operacyjnego oraz wysokości wydatków na działania zatwierdzone w programie operacyjnym i wysokości pomocy finansowej ze środków pochodzących z Unii Europejskiej na kolejny rok realizacji programu operacyjnego,
- spełniania kryteriów uznania,
- realizacji działań zatwierdzonych w programie operacyjnym.

W każdym roku realizacji programu operacyjnego organizacja producentów owoców i warzyw zobowiązana jest dostarczyć **do dnia 15 września do właściwego oddziału regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wniosek o zatwierdzenie wysokości funduszu operacyjnego** oraz wysokości wydatków na działania zatwierdzone w programie operacyjnym i wysokości pomocy finansowej ze środków pochodzących z Unii Europejskiej na kolejny rok realizacji programu operacyjnego.

Wysokość funduszu operacyjnego jest składową wysokością wydatków na poszczególne działania zatwierdzone w programie operacyjnym, z fakultatywnym wyszczególnieniem wydatków na działania związane z zapobieganiem kryzysom i zarządzaniem nimi. Kalkulacja szacunkowych wydatków oparta jest na działaniach zatwierdzonych w programie operacyjnym oraz wartości produktów sprzedanych organizacji producentów z kolejnego 12 miesięcznego okresu referencyjnego.

Decyzja w sprawie zatwierdzenia wysokości funduszu operacyjnego oraz wysokości wydatków na działania zatwierdzone w programie operacyjnym i wysokości pomocy finansowej ze środków pochodzących z Unii Europejskiej na kolejny rok realizacji programu operacyjnego **wydawana jest przez Dyrektora Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do dnia 15 grudnia roku**, w którym złożono wniosek.

Wysokość funduszu operacyjnego, wysokości wydatków na działania zatwierdzone w programie operacyjnym i wysokości pomocy finansowej zatwierdzana jest na każdy rok realizacji programu operacyjnego.

Organizacja producentów może uzyskać pomoc finansową na dofinansowanie funduszu operacyjnego w formie częściowej pomocy na dofinansowanie funduszu operacyjnego (w kwocie odpowiadającej wydatkom już poniesionym w ramach danego programu operacyjnego w danym kwartale).

Wnioski o przyznanie częściowej pomocy finansowej na dofinansowanie funduszu operacyjnego, składa się:

- 1) do dnia 30 kwietnia – za pierwszy kwartał roku;

- 2) do dnia 31 lipca – za drugi kwartał roku;
- 3) do dnia 31 października – za trzeci kwartał roku.

W przypadku, gdy organizacja korzystałaby w danym roku z pomocy częściowej (w formie transz kwartalnych), po zakończeniu danego roku musi obligatoryjnie złożyć wniosek o rozliczenie wypłaconych środków finansowych. W rozliczeniu rocznym zostaje uwzględniona roczna pomoc finansowa oraz zrealizowane płatności częściowe w danym roku.

Kwota pomocy częściowej w danym kwartale nie może przekroczyć 80% pierwotnie zatwierdzonej kwoty dopłaty dla programu operacyjnego na dany kwartał lub kwoty faktycznie poniesionych wydatków, w zależności od tego, która z nich jest niższa.

Wniosek o przyznanie rocznej pomocy na dofinansowanie funduszu operacyjnego lub rozliczenie wypłaconych środków finansowych wraz z załącznikami składany jest do dyrektora oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa właściwego ze względu na siedzibę organizacji producentów do dnia 15 lutego roku następującego po roku, za który wnioskowana jest pomoc. W przypadku złożenia wniosku po terminie 15 lutego danego roku, dopłata będzie pomniejszona o 1% za każdy dzień opóźnienia.

Decyzja z tytułu rozliczenia wypłaconych środków finansowych (w przypadku gdy organizacja producentów w trakcie roku realizacji programu operacyjnego wnioskuje o pomoc częściową w formie transz kwartalnych) wydawana jest w terminie do 4 miesięcy od daty wpływu wniosku.

Decyzja w sprawie przyznania jednorazowej pomocy rocznej na dofinansowanie funduszu operacyjnego wydawana jest w terminie do 3 miesięcy od daty wpływu wniosku.

Wypłata pomocy finansowej następuje do 30 dni od dnia wydania decyzji administracyjnej o jej przyznaniu, jednakże nie później, niż do dnia 15 października roku następującego po roku realizacji programu operacyjnego.

Formularze wniosków dostępne są na stronie internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa www.arimr.gov.pl – Pomoc Unijna – Inne formy pomocy – Pomoc na rynku owoców i warzyw. Druki na życzenie wnioskodawcy pobierane są ze strony internetowej i drukowane we wszystkich Biurach Powiatowych oraz oddziałach regionalnych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

XIII. Kontrola grup producenckich

Kontrola grup producentów rolnych

Marszałek województwa w ramach sprawowanego nadzoru przeprowadza **kontrole w zakresie spełniania przez grupę producentów rolnych warunków określonych w art. 3 lub 3a** ustawy z dnia 15 września 2000 r. o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw (Dz.U. z 2000 r. Nr 88 poz. 983) **oraz warunków określonych rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 kwietnia 2008 r.** w sprawie wykazu produktów i grup produktów, dla

których mogą być tworzone grupy producentów rolnych, minimalnej rocznej wielkości produkcji towarowej oraz minimalnej liczby członków grupy producentów rolnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 72 poz. 424 z późn.zm).

Kontrola wstępnie uznanych grup i uznanych organizacji producentów owoców i warzyw.

Marszałek województwa przeprowadza kontrole w zakresie spełniania warunków:

- wstępnego uznania grupy producentów owoców i warzyw i wstępnego zatwierdzenia planu dochodzenia do uznania grupy za organizację producentów owoców i warzyw,
- zatwierdzenia planu dochodzenia do uznania wstępnie uznanej grupy producentów owoców i warzyw za organizację producentów,
- zmian do zatwierdzonego planu dochodzenia do uznania wstępnie uznanej grupy producentów owoców i warzyw za organizację producentów,
- uznania za organizację producentów podmiotu wnioskującego o wstępne uznanie za grupę producentów,
- uznania organizacji producentów i ich zrzeszeń,
- uznania ponadnarodowych organizacji producentów i ich zrzeszeń.

XIV. Działania Samorządu Województwa Mazowieckiego wspomagające proces rozwoju grup producenckich

Wzmacnianie konkurencyjności gospodarstw rolnych poprzez wspieranie ich modernizacji (w tym działań dostosowawczych do wymagań wspólnotowych) i przekształceń strukturalnych, a także tworzenia różnorodnych form powiązań i kooperacji, zarówno w układzie poziomym (grupy producenckie, spółdzielnie spółki celowe itp.), jak i pionowym (pomiędzy producentami, odbiorcami, przetwórcami itp.) jest jednym z priorytetów Strategii Województwa Mazowieckiego, dlatego Samorząd Województwa Mazowieckiego występuje z własną inicjatywą podjęcia na terenie województwa działań informacyjnych kierowanych do rolników i administracji. Przedsięwzięcie obejmowało również lata 2006-2009 i finansowane było środkami własnymi Województwa Mazowieckiego.

W styczniu 2010 r. zostało podpisane porozumienie w sprawie promocji powstawania i działalności grup producenckich pomiędzy Województwem Mazowieckim a Mazowieckim Oddziałem Regionalnym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w ramach którego będzie realizowany „**Plan działania Samorządu Województwa Mazowieckiego na rzecz promocji tworzenia i działalności rolniczych grup producenckich na lata 2010-2013**”.

Plan skierowany jest przede wszystkim do rolników, producentów rolnych i grup producenckich z terenu województwa mazowieckiego i obejmuje następujące **działania**:

- spotkania seminaryjno-szkoleniowe,

- konferencje,
- konsultacje informacyjne,
- promocję grup producenckich na imprezach rolniczych (stoiska informacyjne),
- media i wydawnictwa.

Cele działania Samorządu Województwa Mazowieckiego wspomagające promocję grup producenckich na lata 2010-2013:

- upowszechnianie wśród rolników informacji o korzyściach wynikających z uczestnictwa we własnych organizacjach gospodarczych jakimi są grupy producenckie,
- przekazywanie informacji na temat: warunków rejestracji grup producentów rolnych w rejestrze Marszałka Województwa, warunków wstępnego uznania grup producentów owoców i warzyw oraz warunków uznania organizacji producentów owoców i warzyw,
- aktualizacja wiedzy w zakresie formalno-prawnych uwarunkowań funkcjonowania grup producenckich,
- wykorzystanie pomocy finansowej otrzymywanej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 i w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW),
- wymiana doświadczeń i prezentacja indywidualnych stanowisk na temat warunków funkcjonowania grup producenckich.

XV. Bezpieczeństwo i jakość żywności

Rozwój gospodarki rynkowej oraz proces integracji z Unią Europejską spowodował konieczność przystosowania branży rolno-spożywczej do europejskich standardów w tej dziedzinie. Obywatele państw Wspólnoty Europejskiej są niezmiernie wrażliwi na sprawy związane z jakością i bezpieczeństwem żywności. Domagają się gwarancji, że nabywane przez nich artykuły spożywcze są wysokiej jakości i nie stanowią zagrożenia dla organizmu ludzkiego. Afery związane z dioksynami, glikolem, chorobą wściekłych krów czy z ptasią grypą spowodowały ogromne straty dla producentów i przetwórców żywności. Nastąpił spadek zaufania klienta do oferowanych produktów. Sprawy jakości i bezpieczeństwa żywności nabrały pierwszorzędного znaczenia. Zagadnienia te zaczęto traktować w sposób kompleksowy, obejmując obszarem ochrony cały łańcuch gospodarki żywnościowej w drodze żywności „od pola do stołu”. Jedynie całościowe potraktowanie tematu umożliwi zagwarantowanie konsumentowi bezpieczeństwa nabywanych przez niego artykułów spożywczych.

Wyrazem dostosowania prawodawstwa polskiego do nowych warunków jest **ustawa z 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. Nr 171, poz.1225.)**. Ustawa reguluje sprawy związane z bezpieczeństwem żywności w naszym kraju z precyzyjnym określeniem obowiązków podmiotów branży spożywczej oraz organów kontrolnych odpowiedzialnych za funkcje nadzoru i kontroli. Określa zakres odpowiedzialności za skutki zaniedbań lub nadużyć związanych z produkcją, przetwarzaniem, przechowywaniem i wprowadzaniem żywności na rynek.

Jak definiujemy określenie „bezpieczeństwo żywności”.

Zgodnie z przywołaną ustawą: **„Bezpieczeństwo żywności to ogół warunków, które muszą być spełnione, dotyczących w szczególności: stosowania substancji dodatkowych i aromatów, poziomu substancji zanieczyszczających, pozostałości pestycydów, warunków napromieniowania żywności, cech organoleptycznych i działań, które muszą być podejmowane na wszystkich etapach produkcji i obrotu żywnością w celu zapewnienia zdrowia i życia człowieka”.**

Praktycznie dla podmiotów zajmujących się żywnością, bezpieczeństwo zdrowotne żywności można zapewnić dzięki:

- stosowaniu Dobrej Praktyki Rolniczej w produkcji pierwotnej,
- przestrzeganiu ogólnych zasad higieny zapisanych w regulacjach prawnych dotyczących produkcji, przetwórstwa, przechowywania, transportu i obrotu żywnością (Rozporządzenie (WE) NR 852, 853 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r., Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia),
- wdrażaniu w zakładach produkcji, przetwórstwa i dystrybucji żywności systemów zapewnienia jakości, a szczególnie systemu HACCP (GMP/GHP, IP, IFS, BRC, GLOBALGAP).

W ramach unijnego prawa od 1 stycznia 2006 roku obowiązują na terenie wszystkich krajów Unii Europejskiej:

Rozporządzenie Unii Europejskiej 852/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie higieny środków spożywczych oraz **Rozporządzenie Unii Europejskiej 853/2004** z 29 kwietnia 2004 roku ustanawiające szczegółowe przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego.

Zgodnie z nimi wszystkie ogniwa gospodarki żywnościowej uczestniczące w przetwórstwie, przechowywaniu i dystrybucji są zobowiązane do posiadania i stosowania w praktyce swych działań systemu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności – zasad HACCP (Analiza Zagrożeń i Krytyczny Punkt Kontroli). System ten, traktowany jako najefektywniejsze narzędzie służące zapewnieniu bezpieczeństwa żywności, został wpisany mocą przywołanych rozporządzeń jako obowiązujący wszystkie ogniwa gospodarki żywnościowej.

Jedynym obszarem produkcji pierwotnej wraz z towarzyszącymi działaniami powiązanymi został zwolniony z obowiązku posiadania systemu HACCP.

Aby sprecyzować powyższe stwierdzenie należy przypomnieć określenie produkcji pierwotnej zwanej często produkcją podstawową oraz inne pojęcia.

Produkcja pierwotna (podstawowa) to produkcja, chów lub uprawy produktów pierwotnych, włącznie ze zbiorem plonów, łowiectwem, łowieniem ryb, udojem mleka oraz wszystkimi etapami produkcji zwierzęcej przed ubojem, a także zbiorem roślin rosnących w warunkach naturalnych.

Działania powiązane to:

- transport, składowanie, przetwarzanie surowców w miejscu produkcji, pod warunkiem, że nie zmienia to znacznie ich charakteru,
- transport żywych zwierząt, gdzie jest to niezbędne do osiągnięcia celów niniejszego rozporządzenia,

oraz

- w przypadku produktów pochodzenia roślinnego, produktów rybołówstwa i zwierząt łownych, działania transportowe w celu dostawy surowców, których charakter nie został znacznie zmieniony, z miejsca produkcji do zakładu.

Jak wynika z powyższego producenci rolni, którzy nie prowadzą przetwarzania surowców rolniczych zwolnieni są z wprowadzania i dokumentowania systemu HACCP. Mają natomiast obowiązek stosowania zasad **Dobrej Praktyki Rolniczej (GAP) oraz Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP) i Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP)**.

Konsekwentne wprowadzanie tych zasad pozwala, na etapie podstawowym, prowadzić produkcję bezpiecznych surowców rolnych. Tylko takie surowce mogą być akceptowane przez przemysł przetwórczy – kolejne ogniwo gospodarki żywnościowej. Przetwórcy zobowiązani do stosowania i dokumentowania systemu HACCP, już się domagają od dostawców surowców udokumentowania, że otrzymywane surowce są bezpieczne. Producent rolny będzie zmuszony do wykazania, że jego produkty nie niosą zdrowotnego zagrożenia dla wytwarzanej żywności. Dotyczy to głównie przekraczania dopuszczalnego poziomu pozostałości środków ochrony roślin, leków weterynaryjnych, zawartości związków azotu, mikotoksyn i innych substancji wskazujących na niewłaściwe prowadzenie produkcji rolnej.

Istnieją też nadobowiązkowe systemy bezpieczeństwa wytwarzania surowców rolnych. Dotyczą one głównie świeżych surowców, które w prawie nie zmienionej formie są lokowane na rynku. Chodzi tu głównie o świeże owoce i warzywa.

Sieci handlowe domagają się od swoich dostawców gwarancji bezpieczeństwa poprzez uzyskiwanie certyfikatów na wytwarzaną żywność. Oznacza to, że producent chcąc współpracować z daną jednostką czy siecią handlową jest zmuszony do stosowania podczas wszystkich etapów produkcji rolnej systemów bezpieczeństwa takich jak na przykład Integrowana Produkcja (IP), BRC, IFS, GLOBALGAP. Systemy te, o większej lub mniejszej złożoności, są certyfikowane przez niezależne jednostki. W ten sposób handlowcy zabezpieczają się przed możliwością lokowania na rynku artykułów z niepewnych źródeł, nie posiadających udokumentowanego pochodzenia.

Podsumowując należy podkreślić, że ustawodawstwo w zakresie bezpieczeństwa żywności podlega stałym zmianom w kierunku tworzenia systemu, w którym na rynku nie powinien się pojawiać produkt spożywczy stanowiący zagrożenie zdrowotne dla konsumenta. Już dzisiaj system prawny pozwala na objęcie całego łańcucha gospodarki żywnościowej ścisłym nadzorem sanitarno-weterynaryjnym. Kwestią czasu jest takie przeorganizowanie kontroli urzędowej, by istniejące zasady mogły być skutecznie egzekwowane. Dla producentów rolnych nadszedł czas, w którym wyprodukowanie surowców rolnych musi być powiązane z możliwością udokumentowania ich jakości. Ma to szczególne znaczenie dla podmiotów działających zespołowo, gdy w grę wchodzi duże partie towaru produkowanego u poszczególnych producentów. Każdy z nich musi być świadomy konieczności utrzymywania i stałej kontroli obowiązujących w grupie standardów jakościowych. Globalna gospodarka europejska czy też światowa zmusza do konkurowania także w tej dziedzinie. Producenci, którzy nie odpowiedzą na te wyzwania będą z czasem spychani na margines życia gospodarczego.

XVI. Dobrostan zwierząt

Reforma Wspólnej Polityki Rolnej z 2003 roku zasadniczo zmieniła sposób wsparcia rolnictwa w Unii Europejskiej. Wprowadzono tzw. Płatność Jednolitą (SPS). Otrzymywanie tej płatności nie jest związane z prowadzeniem określonej produkcji, ale zależy od spełnienia przez rolników szeregu wymagań dotyczących:

- **Dobrej Kultury Rolnej zgodnie z ochroną środowiska,**
- **Podstawowych wymogów z zakresu zarządzania.**

Powyższe wymogi składają się w jeden mechanizm – zasady wzajemnej zgodności (ang. cross – compliance). W Polsce podzielono go na obszary:

- 1. Obszar A** obowiązujący od 1 stycznia 2009 r., który obejmuje:
 - Identyfikację i rejestrację zwierząt,
 - Zagadnienia ochrony środowiska naturalnego.
- 2. Obszar B** obowiązujący od 1 stycznia 2011 r., który obejmuje:
 - Zdrowie publiczne,
 - Zdrowie zwierząt, zgłaszanie niektórych chorób,
 - Zdrowotność roślin.
- 3. Obszar C** będzie obowiązywał od 1 stycznia 2013 r., w którym zawiera się:
 - Dobrostan zwierząt.

Wprowadzenie dobrostanu zwierząt jako wymogu wzajemnej zgodności ma zapewnić zwierzętom zdrowie, komfort bytowania oraz zapobiec zranieniom i cierpieniu.

Wymogi ogólne – dotyczą wszystkich gospodarstw utrzymujących zwierzęta gospodarskie bez względu na gatunek i ilość zwierząt w gospodarstwie.

Ogólne wymagania dotyczące ochrony zwierząt gospodarskich obejmują:

- Kwalifikacje osób obsługujących zwierzęta: potwierdzone świadectwem ukończenie szkoły rolniczej lub nabyte umiejętności podczas praktycznej pracy ze zwierzętami;
- Kontrole zwierząt (dozór): sprawdzane minimum raz dziennie, z wyjątkiem cieląt, które należy sprawdzić minimum dwa razy dziennie. Zwierzęta gospodarskie utrzymywane w systemie otwartym powinny być dogłębnie tak często, jak to możliwe, by uniknąć cierpienia fizycznego i emocjonalnego;
- Przechowywanie informacji dotyczącej leczenia i padnięć zwierząt: przez okres 3 lat dokumentację weterynaryjną dotyczącą przebiegu leczenia oraz informacje o padłych zwierzętach (nawet w zeszycie);
- Zapewnienie swobody ruchu zwierzętom: możliwość swobodnego wstania, położenia się, dostępu do paszy, załatwiania potrzeb fizjologicznych, oraz w kojcach możliwość swobodnego obracania się;
- Jakość budynków i pomieszczeń, w których przebywają zwierzęta: należy zadbać o bezpieczeństwo zwierząt, komfort psychiczny i fizyczny. Pomieszczenia, kojce, wyposażenia i urządzenia muszą być czyszczone i dezynfekowane. Materiały służące do budowy pomieszczeń nie mogą być szkodliwe i muszą być łatwe do czyszczenia i dezynfekcji;

- Zapewnienie zwierzętom właściwych warunków środowiskowych: oświetlenie naturalne lub sztuczne, utrzymanie stężenia szkodliwych gazów i kurzu na poziomie nieszkodliwym dla zwierząt (poziom amoniaku NH_3 do 20 ppm, dwutlenku węgla CO_2 do 3000 ppm, siarkowodoru H_2S do 5 ppm), nadzór i kontrola nad sprzętem zautomatyzowanym, kontrolowany poziom kurzu i wilgotność (optymalna – 60-70%);
- Żywienie zwierząt (pasza, woda): rodzaj i ilość pasz powinna być dostosowana do gatunku zwierząt, stanu fizjologicznego, masy ciała i kierunku użytkowania. Wszystkie zwierzęta powinny mieć dostęp do wystarczającej ilości wody. Zwierzęta należy karmić wg prawa polskiego minimum 2 razy dziennie, wyjątek stanowią świnie, drób i mięsożerne futerkowe, które można karmić 1 raz dziennie. Przy grupowym utrzymaniu należy zapewnić zwierzętom możliwość **jednoczesnego dostępu do paszy**. Należy przestrzegać, aby sprzęt używany do karmienia i pojenia znajdował się w należyтым stanie technicznym i sanitarnohigienicznym oraz był wykonany z materiałów nieszkodliwych dla zdrowia zwierząt i ludzi;
- Postępowanie ze zwierzętami chorymi, zranionymi oraz wykonywanie zabiegów lekarsko-weterynaryjnych: W przypadku zauważenia jakichkolwiek objawów chorobowych, zranień należy zwierze otoczyć opieką lub wezwać lekarza weterynarii. Należy izolować chore zwierze w miejsce suche, wygodne z podłożem ze ściółką;
- Technologie stosowane w chowie i hodowli zwierząt: można stosować tylko takie praktyki, które nie powodują Długotrwałego cierpienia lub trwałego zranienia oraz nie zakłócają naturalnych zachowań zwierząt.

Literatura: „Minimalne wymagania wzajemnej zgodności i BHP w gospodarstwie rolnym Listy sprawdzające” Radom 2012 r.,

„Otrzymywanie dopłat bezpośrednich a obowiązek spełnienia przez gospodarstwo zasady wzajemnej zgodności Materiały informacyjne” Radom październik 2010 r.

„Zasady otrzymywania dopłat bezpośrednich a obowiązek spełnienia przez Gospodarstwo zasad wzajemnej zgodności, ze szczególnym uwzględnieniem programów zwalczania chorób zakaźnych – Poradnik dla rolnika” – Warszawa 2010 r.

